

Gemeente Gorinchem

Tussentijdse rapportage 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Ontwikkelingen corona	7
3	Voortgang programma's	13
3.1	Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	13
3.2	Programma 2 Veiligheid	15
3.3	Programma 3 Verkeer en vervoer	17
3.4	Programma 4 Economie	21
3.5	Programma 5 Onderwijs	24
3.6	Programma 6 Sport, cultuur en recreatie	29
3.7	Programma 7 Sociaal domein	34
3.8	Programma 8 Duurzaamheid	41
3.9	Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	45
3.10	Algemene dekkingsmiddelen	48
3.11	Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	50
4	Reserves en Voorzieningen	52
5	Bijlagen	55
5.1	Totaaloverzicht financiële gevolgen door corona	55
5.2	Afkortingen/begrippenlijst	57

1 Inleiding

Voor u ligt de tussentijdse rapportage 2021. Wij informeren u hierin over de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. Deze tussentijdse rapportage geeft de huidige stand van zaken weer van de lopende begroting (peildatum 1 juli) en blikt alvast vooruit op de jaarrekening.

Wij hebben u als gemeenteraad al separaat geïnformeerd over de ontwikkelingen van het gemeentefonds en de financiële gevolgen die volgen uit de meicirculaire 2021. De septembercirculaire 2021 is bij het opstellen van deze rapportage nog niet beschikbaar en derhalve niet verwerkt in deze tussentijdse rapportage. Over de financiële gevolgen daarvan wordt u separaat geïnformeerd.

Leeswijzer

De tussentijdse rapportage over 2021 kent een programmagewijze opzet, net als de begroting en jaarrekening. Per programma wordt eerst ingegaan op de relevante bestuurlijke of beleidsmatige ontwikkelingen. Vervolgens worden de financiële cijfers weergegeven van het programma, verbijzonderd op taakveldniveau inclusief een prognose per het einde van het jaar. Zaken die met grote mate van zekerheid gaan optreden of reeds zijn opgetreden, worden in deze rapportage in de budgetten verwerkt. In de gevallen waarbij het gaat om zaken die minder zeker zijn, worden de budgetten, voorzichtigheidshalve, nog niet bijgesteld. Bij de prognose wordt een inschatting gemaakt van de verwachte budgetuitputting aan het eind van het jaar. De prognose geeft een eerste indicatie voor het te verwachten jaarrekeningresultaat.

Naast de begrotingsbudgetten zijn ook de lopende investeringen per programma weergegeven. Dit zijn alle investeringen waarvoor reeds een investeringsbudget door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld en die nog niet gereed waren ultimo 2020.

Conform de Financiële verordening 2020 worden de financiële bijstellingen op taakvelden die groter zijn dan € 50.000, in ieder geval nader toegelicht. Voor de investeringen ligt deze grens ook op € 50.000. Omdat een benodigde bijstelling van een taakveld opgebouwd kan zijn uit verschillende onderwerpen, is ervoor gekozen om de mutaties die bestuurlijk relevant zijn, maar kleiner zijn dan de eerdergenoemde grensbedragen, ook toe te lichten. De bijstellingen worden voorzien van de indicatie "voordeel" (v) of "nadeel" (n). De eventuele structurele gevolgen van bijstellingen worden meegenomen in de begroting 2022 e.v.

Tot slot wordt in het hoofdstuk 'Reserves en voorzieningen' een totaaloverzicht gegeven van alle bijstellingen die de reserves en voorzieningen raken.

Financiële samenvatting

De Turap staat in het teken van de bijstellingen op de begroting 2021, als gevolg van de ontwikkelingen in de loop van het jaar. Maar meer dan anders staat de Turap ook in het teken van de voorbereiding op de Begroting 2022. Met het oog op de voorgenomen investeringen voor 2022 en verder in de onlangs vastgestelde perspectiefnota, ligt er nog een uitdaging voor het investeringsplafond. De voorgenomen investeringen passen niet binnen het plafond van jaarlijks € 5 mln. Zoals ook bij de perspectiefnota is aangegeven, ligt de oplossing in het inzetten van het begrotingssaldo 2021 en 2022. Daarvoor is een saldo van ruim € 3,8 mln. nodig in deze 2 jaren.

Het resultaat

Het resultaat van deze rapportage is € 935.000 positief. Hieronder is de opbouw van het positieve saldo op hoofdlijnen weergegeven:

Omschrijving (bedragen in € 1.000)		V / N
De financiële effecten als gevolg van de coronacrisis bedragen in deze tussentijdse rapportage € 257.000 nadelig. Dit is na aftrek van de compensatiemiddelen van het Rijk. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk ontwikkelingen Corona.	257	N
De windturbines op het te ontwikkelen bedrijventerrein Groote Haar zullen dit jaar niet worden gerealiseerd (Progr. 9, VROSV).	90	N
De verkoop van gronden aan Stalkaarsen 3 en de Dokter van Stratenweg 15 levert een incidenteel voordeel op (Progr. 9, VROSV).	399	V
Verhoging van opbrengsten van de bouwleges (Progr. 9, VROSV).	390	V
Als gevolg van een lagere waardeontwikkeling vallen de OZB-opbrengsten lager uit (Algemene dekkingsmiddelen).	295	N
Er is een vaststellingsovereenkomst gesloten met de belastingdienst over de omzetbelasting over de jaren 2014 tot en met 2019 (Algemene dekkingsmiddelen).	762	V
Overige bijstellingen.	26	V
Totaal	935	V

Invloed op het begrotingssaldo

Maandelijks bij de gemeenteraadsvergadering wordt een actueel overzicht gegeven van de ontwikkeling van het begrotingssaldo. Het saldo waarmee we deze Turap startten, sluit aan op het saldo dat in de raadsvergadering van juli 2021 is vastgesteld. De onderstaande tabel geeft het effect van de tussentijdse rapportage op dit saldo weer.

Begrotingssaldo (bedragen in € 1.000)	2021
Begrotingssaldo juli 2021	184
Effect tussenrapportage	935
Bijgesteld begrotingssaldo	1.119

Zoals aangegeven zal het begrotingssaldo 2021 nodig zijn voor de investeringen in 2022 en later. Bij de begroting 2022 volgt hiervoor een concreet voorstel.

Meicirculaire gemeentefonds

De gevolgen van de meicirculaire 2021 voor het begrotingssaldo, zijn in bovenstaande overzichten nog niet verwerkt. Die begrotingsbijstelling verloopt via een separaat raadsvoorstel. Daaruit komt overigens ook een positieve bijstelling van het begrotingssaldo, ter hoogte van € 937.000. Samen met deze bijstelling bedraagt het begrotingssaldo, dat ingezet kan worden voor de benodigde € 3,8 mln. in de begroting 2022, net iets meer dan € 2 mln. positief. Dat betekent dat, bij ongewijzigde omstandigheden, het begrotingssaldo in de begroting 2022 op circa € 1,8 mln. moet uitkomen om alle investeringen in die begroting uit te kunnen voeren zonder het investeringsplafond te overschrijden. Overigens kan de septembercirculaire, die in de regel op Prinsjesdag wordt gepubliceerd, daar nog effect op hebben.

Het Sociaal Domein

Voor de begrotingsbudgetten van het Sociaal Domein geldt de afspraak dat voor- en nadelen verrekend worden met de reserve Sociaal Domein. Deze onderdelen hebben dus geen invloed op het begrotingssaldo. Hieronder volgt een overzicht van de ontwikkelingen in het Sociaal domein. De extra lasten van € 430.000 worden ten laste gebracht van de reserve sociaal domein:

Omschrijving (bedragen in € 1.000)	V/N	
In 2021 is er extra budget nodig voor Wmo hulpmiddelen ad. € 109.000 en huishoudelijk hulp ad € 100.000. De stijging wordt veroorzaakt door de uitkomsten van aanbesteding, de stijging van het aantal cliënten en de invoering van het abonnementstarief.	209	N
Projecten die gestart zijn in 2020 lopen door in 2021. Dit leidt tot € 234.000 aan kosten in 2021.	234	N
Overige bijstellingen.	13	V
Dekking vanuit de reserve sociaal domein.	430	V
Totaal	0	

Prognose jaarrekeningresultaat

Net zoals in voorgaande jaren is een budgetprognose opgenomen voor het einde van het jaar. Het totaal van de opgenomen prognoses geeft een verwacht jaarrekeningresultaat van € 3 mln. positief. Dit wordt (nog) niet verwerkt in de budgetten en niet toegevoegd aan het begrotingssaldo of een bestemmingsreserve. Bij de feitelijke realisatie (jaarrekening 2021) zal de verwerking plaatsvinden, inclusief een voorstel voor de bestemming ervan. De voornaamste onderwerpen bij de prognose zijn:

Omschrijving (bedragen in € 1.000)		V/N
Met name door de dalende rente kan de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Groote Haar met € 0,3 mln. worden verlaagd.	314	V
Conform BBV-notitie grondbeleid is voor grondexploitaties Oost II, Lingewijk Noord en Kleine Haarsekade een winstneming geprognosticeerd van respectievelijk € 0,1 mln., € 1,7 mln. en € 0,1 mln.	1.892	V
In het eerste halfjaar 2021 drukken de coronabeperkingen een zware stempel op de cultuuractiviteiten en -evenementen in de stad. Ten opzichte van de gemeentelijke begroting wordt een lagere last van € 0,1 mln. op de budgetten voor educatie, participatie en evenementen geprognosticeerd.	100	V
Het Rijk compenseert gemeenten voor gederfde inkomsten als gevolg van corona. Vanuit voorzichtigheid zijn deze verwachte extra inkomsten nog niet volledig ingecalculleerd.	341	V
Het Rijk heeft aangekondigd de gemeenten extra middelen te verstrekken, als gevolg van de (landelijk) stijgende kosten in de jeugdzorg. Op basis van de huidige inschatting zal een deel van deze middelen dit jaar niet worden ingezet en toegevoegd worden aan de reserve Sociaal Domein.	384	V

Op basis van de huidige beleidslijnen zal de bestemming van dit resultaat er bij de jaarrekening dan als volgt uitzien:

Prognose na mutatie reserves (bedragen x € 1.000)	2021
Prognose jaarrekeningresultaat voor bestemming	3.031
Toevoeging aan reserve Infrastructuur	-2.206
Toevoeging aan reserve Sociaal Domein	-384
Verwacht jaarrekeningresultaat na bestemming	441

Meerjarensaldo

Ook het meerjarensaldo wordt bijgesteld als gevolg van de bijstellingen in de Turap. De bijstelling in 2022 is hoofdzakelijk het gevolg van een bijstelling op de kapitaallasten als gevolg van actualisering van de investeringsplanning. De overige bijstellingen zijn marginaal. De ontwikkelingen uit de perspectiefnota 2022-2025 zijn hierin nog niet meegenomen.

Meerjarenperspectief (bedragen in € 1.000)	2022	2023	2024
Begrotingssaldo (na raad juli 2021)	1.177	445	187
Effecten Tussentijdse rapportage	31	-1	-80
Bijgesteld begrotingssaldo	1.208	444	107

Verloop algemene reserve

De ontwikkeling van de algemene reserve in 2021 wordt hieronder weergegeven. De algemene reserve vormt het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen, dat bij de begroting 2022 en jaarrekening 2021 geactualiseerd zal worden.

Saldo algemene reserve (bedragen in € 1.000)	2021
Saldo algemene reserve conform jaarrekening 2020	27.666
Resultaatbestemming jaarrekening 2020	703
Resultaat Jaarrekening Avres 2020	445
AF: IHP Gorinchem-Oost (PPN 2018)	-140
AF: Septembercirculaire 2018	-81
AF: Sportvisie PPN 2018	-80
Turap 2021 Reservering voor moties PPN 2022-2025	70
Prognose algemene reserve ultimo boekjaar	28.583

2 Ontwikkelingen corona

De gemeente Gorinchem heeft in 2020 noodsteunmaatregelen en compenserende maatregelen getroffen om de gevolgen van de coronacrisis voor de inwoners en bedrijven zo goed mogelijk op te vangen. Ook in de eerste helft van 2021 zijn maatregelen getroffen. Zo is er bijvoorbeeld besloten tot kwijtschelding van huurlasten voor de binnensport en zijn buitensportverenigingen gecompenseerd door de gemeente. In 2021 wordt ook geen huur in rekening gebracht voor terrassen van de horeca.

Om eenzaamheid onder thuiswonende senioren tegen te gaan is het project Netwerkversterking uitgebreid. Tijdens de lockdown waren speciaal voor kwetsbare inwoners de inloopfuncties aan de Kop van de IJsbaan en de Wijnkoperstraat geopend. De verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn, mede door de vele aanvullende maatregelen die getroffen waren, goed verlopen. Verder zijn er diverse maatregelen getroffen waarover we de gemeenteraad in de verschillende coronanieuwsbrieven uitgebreid hebben geïnformeerd. Ondanks positieve vooruitzichten op economisch herstel zijn er nog veel onzekerheden. Daarom heeft het kabinet een groot deel van het steun- en herstellepakket verlengd tot en met het derde kwartaal van 2021. In onderstaand overzicht zijn de onderwerpen opgenomen waarbij de coronacrisis financiële consequenties had. Ook is aangegeven in hoeverre de gemeente voor dit onderwerp door het Rijk wordt gecompenseerd.

Aanvullende coronacompensatie

Ook in 2021 ervaren gemeenten onverminderd de financiële gevolgen van de coronacrisis. Na het verschijnen van de decembercirculaire gemeentefonds 2020 heeft het kabinet aanvullende maatregelen genomen ter compensatie van deze gevolgen. Het betreft een uitbreiding van het economisch steun- en herstellepakket en het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl. Daarnaast zijn gemeenten in de decembercirculaire 2020 geïnformeerd over het aanvullend compensatiepakket medeoverheden van 16 december 2020. In maart 2021 heeft het Rijk de gemeenten geïnformeerd over de verdeling van de middelen uit de nieuwe steunpakketten en de verdeling van de middelen waarvan in de decembercirculaire de verdeling nog niet bekend was.

Tot slot is medio 2021 duidelijk geworden dat het Rijk de gemeenten compenseert door het verlies aan inkomsten als gevolg van de coronacrisis. Hierbij wordt gekeken naar het de gemiste inkomsten in het jaar 2020 en in de eerste 2 kwartalen van 2021, eventuele eerder ontvangen compensatie wordt daarop in mindering gebracht. Vanuit voorzichtigheid zijn deze extra verwachte inkomsten nog niet volledig opgenomen in de Turap (70%). Het resterende deel zal pas bij de jaarrekening worden verwerkt, wanneer definitief bekend is voor welke omvang de gemeente gecompenseerd wordt.

Financiële gevolgen

Onderstaand overzicht met de financiële gevolgen van de coronacrisis is opgesteld op basis van de huidige inzichten. Het is te verwachten dat er ook in de tweede helft van het jaar kosten worden gemaakt of baten niet worden gerealiseerd. Dit laat zich moeilijk voorspellen en hangt af van het verloop van coronacrisis. Ook de lange(re)termijneffecten zijn niet in beeld gebracht. In de begroting 2022 wordt op basis van de actuele inzichten gekeken naar deze mogelijke effecten. In onderstaande tabel staan die onderdelen opgenomen die invloed hebben op het begrotingssaldo, dan wel doordat de uitgaven hoger of juist lager uitvallen, dan wel doordat de inkomsten tegenvallen of doordat het Rijk een compensatie biedt voor de geleden schade. Dit leidt tot een nadeel van € 220.000.

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compen- satie Rijk	Nummer
Programma 2.	Veiligheid					
1.2	Openbare orde en veiligheid	120				1
Totaal Programma 2.		120		-	-	
Programma 3.	Verkeer en Vervoer					
2.2	Parkeren			174	251	2
2.4	Economische havens en waterwegen			90	193	3
2.5	Openbaar vervoer		72	237	335	4
Totaal Programma 3.			72	501	779	
Programma 6.	Sport, Cultuur en Recreatie					
5.4	Musea	4		16		5
5.5	Cultureel erfgoed			13		6
Totaal Programma 6.		4	-	29	-	
Programma 9.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing					
8.3	Wonen en bouwen			6		
Totaal Programma 9.		-		6	-	
Algemene dekkingsmiddelen						
0.63	Parkeerbelasting			384	154	7
0.64	Belasting overig					
Totaal algemene dekkingsmiddelen.		-		384	154	
Overhead.						
0.4	Overhead	217				8
Totaal Overhead.		217		-	-	
Totaal Programma's		341	72	920	933	

Nr. Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten

- 1 Er is extra personeel ingezet rondom het toezicht en handhaven van de coronamaatregelen.
- 2 De lockdown leidde ook in het eerste halfjaar van 2021 tot het wegvallen van bezoekers aan de binnenstad. Financieel werd dit o.a. zichtbaar door het wegvallen van een deel van de parkeerinkomsten. Het Rijk gaat naar verwachting een groot deel van de gemiste inkomsten in 2020 en het eerste halfjaar van 2021 compenseren.
- 3 Door corona is 95% van de geplande riviercruises in 2021 geannuleerd. Hierdoor komen er nauwelijks kadegelden binnen. Een enkele rederij herstart voorzichtig, maar de verschillen in regelgeving voor deze internationale branche en de teruggelopen passagiersaantallen maken een herstart zo ingewikkeld en onzeker dat veel reizen worden uitgesteld. Het cruise seizoen loopt tot en met september. Een volledige terugkeer van de schepen in 2021 is daarom niet te verwachten, waardoor de kadegelden € 90.000 achterblijven bij de raming. De verwachting is dat het Rijk dit gaat compenseren. Dat geldt ook voor de inkomsten die in 2020 niet zijn ontvangen als gevolg van corona.
- 4 De gevolgen van corona waren vooral zichtbaar in het eerste halfjaar van 2021. Veelvuldig thuiswerken, de gesloten scholen en het landelijk negatief reisadvies zorgden ervoor dat de passagiersaantallen op de veerboten van Riveer fors achterbleven bij de normaal gangbare aantallen. Dit leidt tot het wegvallen van de inkomsten voor een bedrag van € 237.000 voor Riveer. Hiertegenover staan de lagere kosten voor personeel, de dienstregeling en brandstof in kwartaal 1 (per saldo € 72.000). Vanaf kwartaal 2 varen de schepen weer de volledige dienstregeling en vanaf juni 2021 is er steeds meer ruimte voor verdere versoepeling. Deze leidt nu al tot een voorzichtig herstel bij zowel het toeristisch- als bij het woon-werk-schoolvervoer. Het ontstane tekort van per saldo van € 165.000 wordt volgens de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst met de oevergemeenten verrekend. Dit betekent voor de oevergemeenten (met name de gemeente Zaltbommel) een extra bijdrage van in totaal € 137.000 en voor Gorinchem een nadeel van € 28.000 in 2021. Het Rijk gaat naar verwachting een groot deel van de gemiste inkomsten in 2020 en het 1e halfjaar van 2021 vergoeden.
- 5 Direct na het weekend dat de expositie 'Recht op Verzet' werd geopend, moest het museum haar deuren sluiten. Door de lange duur van de sluiting is besloten de expositie te verlengen. Dit heeft ertoe geleid dat het promotiemateriaal aangepast moest worden en er opnieuw geadverteerd moest worden. Op het gebied van entreegelden heeft het museum in 2021 bijna 6 maanden geen inkomsten kunnen genereren. Door de Stichting Museumkaart is een deel (€ 2.000) van deze gederfde inkomsten gecompenseerd.
- 6 Aan gebruikers van diverse gemeentelijke panden is huurcompensatie verstrekt.
- 7 Als gevolg van corona zijn de opbrengsten van het straatparkeren in kwartaal 1 en kwartaal 2 lager dan begroot. Op basis hiervan zijn de baten verlaagd met € 384.000. Het Rijk gaat naar verwachting een groot deel van de gemiste inkomsten in 2020 en het 1e halfjaar van 2021 compenseren.
- 8 Er is extra personeel ingehuurd voor communicatie en ondersteuning van de lokale economie, omdat de aanpak van de coronacrisis extra inzet vroeg. Zo konden de geplande activiteiten en het reguliere werk zoveel mogelijk doorgaan. Totale kosten hiervan bedragen € 147.000.
Ook zijn er, als gevolg van corona, aanpassingen gedaan op de manier van werken. Deze aanpassingen trekken een behoorlijke wissel op de financiële huishouding van ICT. Tot op heden bedragen de aan corona toe te wijzen kosten voor ICT € 70.000 voor 2021.

Er zijn diverse begrotingposten die beïnvloed zijn door de coronacrisis, maar waarvoor geldt dat het Rijk de gemeenten compenseert, of dat deze betaald worden vanuit de budgetten die vorig jaar beschikbaar zijn gesteld. Die zijn via de resultaatbestemming doorgezet van 2020 naar 2021, of worden gefinancierd vanuit de reserve Sociaal Domein. Derhalve hebben ze geen invloed op het begrotingssaldo, maar voor de volledigheid hebben we ze toch opgenomen.

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compen- satie Rijk	Nummer
Programma 1	Bestuur en Ondersteuning					
0.2	Burgerzaken*	58			46	1
Totaal Programma 1		58		-	46	
Programma 4.	Economie					
3.1	Economische ontwikkeling*	500				2
Totaal Programma 4.		500		-	-	
Programma 5.	Onderwijs					
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken*	932			582	3
Totaal Programma 5.		932		-	582	
Programma 6.	Sport, Cultuur en Recreatie					
5.3	Cultuurpresentatie, productie en participatie*	519			463	4,5
Totaal Programma 6.		519	-	-	463	
Programma 7.	Sociaal Domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	128			128	6
6.2	Wijkteams	9				
6.3	Inkomensregelingen*	1.815			1.804	7
6.4	Begeleide participatie					
6.5	Arbeidsparticipatie*	358			281	8
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)					
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+*	146			64	9
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-					
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	90			90	10
Totaal Programma 7.		2.545		-	2.368	
Programma 8.	Duurzaamheid					
7.3	Afval	59			59	11
Totaal Programma 8.		59		-	59	
Overhead.						
0.4	Overhead*	20				12
Totaal Overhead.		20		-	-	
Totaal Programma's		4.633	-	-	3.519	

* Bij de gemarkeerde posten is sprake van overheveling van budgetten uit 2020. In totaal gaat het om een bedrag van € 1,1 mln.

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Extra kosten zijn gemaakt om de Tweede Kamerverkiezingen op een veilige manier te kunnen laten verlopen. Er zijn maatregelen getroffen in de stemlokalen zoals het borgen van een veilige afstand en hygiënemaatregelen. Het Rijk heeft hiervoor zowel in 2020 als in 2021 extra middelen beschikbaar gesteld.
2	Met de vaststelling van het re-activatieplan is € 500.000 beschikbaar voor een pakket aan stimulerende maatregelen waardoor we als gemeente zo goed mogelijk kunnen anticiperen op de effecten van de coronacrisis op onze economie en onze ondernemers hierbij kunnen ondersteunen, faciliteren en stimuleren.
3	Zowel in 2020 als in 2021 zijn er extra gelden ontvangen van het Rijk om de werkloosheid te bestrijden. Vanuit de Arbeidsmarktregio Gorinchem werken we samen aan een inclusieve arbeidsmarkt. Er is afgesproken dat het programmamanagement van de arbeidsmarktregio, inclusief de hiervoor bestemde financiële middelen, te beleggen bij de gemeente Vijfheerenlanden.
4	Voor de ondersteuning van de lokale cultuurinstellingen in coronatijd is vanuit de steunmaatregelen van het Rijk voor 2021 een bijdrage van totaal € 345.000 ontvangen. Hiervan is € 150.000 ingezet voor tijdelijke uitbreiding van ambtelijke capaciteit waardoor de partners in de stad geholpen worden met het herstel voor de korte- middellange- en lange termijn. Het restant van deze extra middelen is bedoeld voor de compensatie van de gesubsidieerde instellingen voor de derde en vierde schadeperiode en het opvangen van het verwachte tekort bij het museum als gevolg van corona. Voor jongeren is het essentieel om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 is daarnaast € 206.000 beschikbaar gesteld voor 2021 voor de borging van de lokale culturele infrastructuur na corona. Deze middelen worden ingezet voor de reactivering van Gorinchem na corona (cultureel, sociaal en economisch) door samen met de stad te versnellen op de stadsprogrammering (ambitie cultuurvisie 2021-2023) en de cultuur als middel in te zetten bij de uitvoering van de herstelagenda economie.
5	Van het Rijk is € 118.000 ontvangen om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding.
6	Eenzaamheid is door corona een belangrijker thema geworden. Van het Rijk is € 71.000 aan extra middelen ontvangen die op lokaal niveau ingezet worden voor o.a. het leggen van extra contact met ouderen en het bieden van extra helpende handen. Om jongeren uit bepaalde risicogroepen te benaderen en te bereiken is voor de extra inzet van jongerenwerk € 31.000 ontvangen van het Rijk. Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Daarom heeft het Rijk € 26.000 beschikbaar gesteld om de mentale weerbaarheid van jongeren te versterken.
7	De uitvoering van de Tijdelijke ondersteuning voor zelfstandig ondernemers (Tozo) is verzorgd door Avres. De regeling voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud, als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Ook voorziet de regeling in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Het aandeel van de gemeente Gorinchem bedraagt in 2021 € 1,65 mln. inclusief uitvoeringskosten. Het Rijk vergoedt de kosten van deze regeling via een specifieke uitkering (SPUK). De Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Avres voert deze regeling uit. Van het Rijk is een bedrag van € 136.000 ontvangen. Tot slot stelt het Rijk, als onderdeel van het steun- en herstelpakket € 22.000 extra beschikbaar voor de bijzondere bijstand, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Deze extra middelen worden ingezet om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
8	Als onderdeel van het steun- en herstelpakket is van het Rijk in 2021 € 281.000 ontvangen voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Deze extra middelen zijn ontvangen zodat de reguliere dienstverlening op peil kan worden gehouden nu de instroom in de bijstand toeneemt. De bijdrage is ook bedoeld om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren.
9	Het Rijk heeft als onderdeel van het steun- en herstelpakket € 64.000 in 2021 extra beschikbaar gesteld voor het gemeentelijk schuldenbeleid, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Deze extra middelen worden ingezet om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen. In 2020 is hiervoor ook al € 32.000 ontvangen dat toegevoegd is aan het budget. De VNG en het Rijk hebben afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan zorgorganisaties en professionals binnen de Jeugdwet en Wmo. De afspraken zijn gericht op het zo goed mogelijk organiseren van continuïteit van zorg voor cliënten en het borgen van het zorgstelsel voor de langere termijn. Onderdeel van de afspraken met gemeenten is onder meer dat meerkosten als gevolg van de coronacrisis door het Rijk worden vergoed aan gemeenten.
10	Van het Rijk is € 90.000 ontvangen voor extra begeleiding en ondersteuning van kwetsbare groepen.
11	Door de coronacrisis zijn zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is door onder andere het thuiswerken in hoeveelheid gegroeid. Ter compensatie is van het Rijk € 59.000 ontvangen.
12	Om met elkaar snel een overzicht te ontwikkelen en stuurinformatie als gemeente te krijgen, is door het onderzoekscentrum Drechtsteden een monitor ontwikkeld voor de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. Hierbij wordt met name ingezoomd op de economische indicatoren van de sectoren en welzijn en wordt regionaal en lokaal informatie verzameld. De kosten van deze monitor bedragen € 20.000.

3 Voortgang programma's

3.1 Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Contacten in de regio	In de eerste helft van 2021 hebben we actief bijgedragen aan het merendeel van de opgaven van de Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA). Als onderdeel van de versterking van de sturing zijn de opgaven in de RMA in overleg met de colleges aangescherpt om te komen tot een compactere set opgaven met meer focus. Opgaven hebben nu een duidelijkere 'kop en staart' en vertaling in projecten. Dit krijgt vervolg in het 'Uitvoeringsplan RMA' voor 2022. Binnen de 'Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem e.o.' is na een jaar uitvoering de balans opgemaakt. Daarbij heeft de Triple Helix Stuurgroep geconstateerd dat de projecten in Gorinchem op schema liggen en hun bijdrage kunnen behouden (€ 3,2 mln.) voor Gorinchem en het omliggende gebied, met name gericht op samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven ('i-lab') en op het toevoegen van leefkwaliteit aan de Lingeoevers (Arkelsedijk).
Participatie	'Van binnen naar buiten' is een project organisatieontwikkeling en komt voort uit de nieuwe Omgevingsvisie. Met dit project dat de gemeente samen met stad en omgeving vormgeeft, werken we toe naar een 'Gorcumse aanpak'. Het nieuwe beleid wordt al doende ontwikkeld. Na bijeenkomsten in 2020, hebben in het eerste halfjaar 2021 bijeenkomsten hierover plaatsgevonden met de ambassadeurs GO2032 (op 26 januari 2021) en met de raad (een tweede I&O op 11 maart). Het traject gaat nu een intensievere fase in. Dit mondt uit in nieuw vast te stellen participatiebeleid aan het einde van 2021 of begin 2022.
Bedrijfsteam cofinanciering	Het afgelopen jaar was de subsidioloog betrokken bij twee derde van de 30 subsidietrajecten (aanvragen en afrekeningen). Subsidioloog en beleidsmedewerkers vroegen tot medio 2021 € 1 mln. aan subsidies aan. Hiervan is € 0,5 mln. toegekend. Daarnaast zijn voor 2021 nog subsidiekansen in beeld op het gebied van onder meer woningbouw en de inrichting van de buitenruimte voor een bedrag van € 0,8 mln. Dit bedrag gaat hoger uitvallen, omdat nog niet voor alle subsidieaanvragen bedragen kunnen worden genoemd. Verder heeft de subsidioloog een onderzoek uitgevoerd naar de subsidiemogelijkheden voor 20 projecten en initiatieven. Ook wordt het beheer verzorgd van twee provinciale subsidieprogramma's voor de regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden (AV). Voor de Europese subsidies bevinden we ons in een overgangperiode: het vorige meerjarige kader (2014 – 2020) liep af en het volgende kader (2021 – 2027) moet nog worden opgestart. Dit betekent dat er de afgelopen periode vrijwel geen indieningsmogelijkheden waren. De eerste openstellingen voor het indienen van subsidies verwachten we eind 2021.
Lobby bovenregionale financiering	Waar er nog wel Europese subsidiemogelijkheden bestonden in de vorm van React-EU-gelden via het Europese Sociaal Fonds (ESF-regeling), hebben we (regionale) aanvragen ingediend op het gebied van actieve inclusie en Pro/vso. We verwachten de beslissing op onze ingediende aanvragen in het vierde kwartaal 2021 te ontvangen.

Bestuur en ondersteuning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV01 Bestuur	2520	-42	V	2.478	2.478	1
TV02 Burgerzaken	1.151	-		1.151	1.151	
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	502	4	N	506	506	
Lasten	4.173	-38	V	4.135	4.135	
TV01 Bestuur	3	-		3	3	
TV02 Burgerzaken	435	-		435	435	
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	486	-		486	486	
Baten	923	-		923	923	
Totaal van saldo baten en lasten	-3.250	38	V	-3.212	-3.212	
Stortingen in reserves	-	70	N	70	70	1
Onttrekking aan reserves	-	-		-	-	
Saldo	-3.250	-32	N	-3.282	-3.282	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Het budget voor de uitvoering van het coalitieakkoord is met € 70.000 verlaagd om in 2022 uitvoering te kunnen geven aan de moties "een boom voor iedereen" en "Gorinchem cultuurstad". Deze moties zijn aangenomen tijdens de behandeling van de PPN 2022-2025 in de raadsvergadering van 8 juli 2021. De middelen voor de uitvoering van deze moties worden in 2021 toegevoegd aan de algemene reserve en vervolgens verwerkt in de Begroting 2022. Bij de verdere uitwerking zal blijken of de nu gereserveerde middelen hiervoor geheel benodigd zijn. Diverse kleinere posten zorgen voor extra lasten van € 28.000 waardoor het saldo op dit taakveld € 42.000 bedraagt.

3.2 Programma 2 Veiligheid

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Integraal Veiligheidsplan (IVP)	Op dit moment wordt een voortgangsrapportage opgesteld over het uitvoeringsplan IVP 2021. Met zowel interne als externe partners (zoals de politie en woningcorporatie Poort 6) voeren we gesprekken over de stand van zaken van het uitvoeringsplan en verzamelen we input. De voortgangsrapportage is input voor de eindevaluatie en dient als basis voor het uitvoeringsplan IVP 2022. De gemeenteraad wordt in het vierde kwartaal van 2021 over deze rapportage geïnformeerd. Het uitvoeringsplan IVP 2022 wordt ook als basis gebruikt voor het opstellen van het IVP 2023-2026.
Wijkgericht werken	In het voorjaar van 2021 zijn de pilots wijkgericht werken in de Gildewijk (met name rondom de Intervam-flats) en in de Haarwijk (rondom Koningin Wilhelminalaan/Kremlin-flat) geëvalueerd. Wijkgericht werken wordt organisatie breed ingevoerd en er wordt aangesloten bij 'Kijk op de wijk'. Deze wijkgerichte benadering komt de leefbaarheid in de wijken ten goede. Een andere positieve bijdrage aan integraal wijkgericht werken, is de start van het intake-team. Dit team bestaat uit een afvaardiging van verschillende teams. In een wekelijks overleg bespreekt het intake-team de signalen, meldingen en klachten die vanuit de wijken bij de gemeente binnenkomen. In deze integrale overleggen bedenken we duurzame oplossingen. Sinds 1 januari 2021 werken de toezichthouders/boa's ook wijkgericht.
Buurtpreventieteam	Net als in 2020 ziet buurtpreventieteam Gorinchem Oost ook in 2021 af van een aanvullend budget. Door corona konden geen evenementen en acties plaatsvinden. Buurtpreventieteam Stalkaarsen heeft geen behoefte aan een eigen budget. De buurtpreventieteam krijgen ondersteuning van de wijkcoördinatoren.
Preventieteam Gorinchem	Door corona was preventieteam Gorinchem vanaf medio maart 2020 niet actief in Piazza Center. Ook niet bij evenementen in de binnenstad. Als de coronarichtlijnen het toelaten, start preventieteam Gorinchem vanaf oktober 2021 weer met de rondes in Piazza Center.
Spuk-regeling toezicht en handhaving	Een subsidie is aangevraagd op basis van de 'Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving' (SPUK-regeling). Deze eenmalige, specifieke uitkering is bedoeld als gedeeltelijke compensatie van de kosten die onze gemeente gemaakt heeft en nog maakt voor de tijdelijke ondersteuning bij het uitvoeren van toezichthoudende werkzaamheden. Op basis van de aanvraag wordt naar verwachting een voorschot uitgekeerd van € 135.000. Dit is het maximale bedrag dat op grond van de SPUK-regeling toegekend kan worden. Omdat het om een voorschot gaat, is nu nog onduidelijk welk bedrag daadwerkelijk na de vaststelling van de voorschotuitkering overblijft. De uitkering wordt achteraf, na de verantwoording, definitief vastgesteld.

Veiligheid (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	3.134	-		3.134	3.134	
TV12 Openbare orde en Veiligheid	2.127	271	N	2.398	2.398	1,2,3,4,5
Lasten	5.261	271	N	5.532	5.532	
TV12 Openbare orde en Veiligheid	658	237	V	895	895	1,3
Baten	658	237	V	895	895	
Totaal van saldo baten en lasten	-4.603	-34	N	-4.637	-4.637	
Stortingen in reserves	-	-		-	-	
Onttrekking aan reserves	-	-		-	-	
Saldo	-4.603	-34	N	-4.637	-4.637	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Op basis van afspraken met de afnemers van de door de camera-uitleesruimte (CUR) geleverde diensten worden kosten doorberekend. Gelet op het voornemen om de CUR toekomstbestendiger te maken wordt dit bedrag van € 102.000 gereserveerd voor onder meer gerichte ICT-maatregelen. In het 4e kwartaal van 2021 wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen rond de CUR.
2	Er is extra capaciteit ingezet rondom het toezicht en handhaven van de coronamaatregelen. Hierdoor is de inzet op de reguliere werkzaamheden onder druk komen te staan. Hiervoor is tijdelijk extra capaciteit ad € 120.000 ingezet in 2021.
3	Op basis van de Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving is een eenmalige bijdrage van het Rijk aangevraagd. Deze bijdrage is ter bestrijding van de kosten die gemaakt zijn en worden voor het in dienst nemen van werknemers en voor de inhuur van ter beschikking gestelde arbeidskrachten om tijdelijk een deel van de toezicht- en handhavingstaken uit te voeren en daaraan rechtstreeks ondersteuning te bieden. Naar verwachting wordt een voorschot uitgekeerd van € 135.000 (maximaal). De hoogte van de uitkering wordt achteraf, na de gemeentelijke verantwoording, definitief vastgesteld.
4	De bijdrage in de beheerkosten van de MerwedeLingelijn staan oorspronkelijk geraamd op het taakveld 12 Openbare orde en Veiligheid. Deze kosten hebben meer raakvlak met openbaar vervoer. Het budget van € 65.000 wordt daarom verplaatst naar taakveld 25 Openbaar vervoer.
5	Door lagere kapitaallasten ontstaat er een voordeel van € 21.000.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
CUR, camera	35	-		35	
CUR, camera	26	-		26	
Hard en software CUR	44	-		44	
Lasten	105	-		35	
Totaal investeringen	105	-		35	

3.3 Programma 3 Verkeer en vervoer

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Mobiliteitsvisie en - plan	Op 24 september 2020 heeft de gemeenteraad de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023 vastgesteld. Inmiddels wordt hard gewerkt aan de uitvoering van de projecten uit dit plan. Zo is na een uitgebreid participatietraject een Voorlopig Ontwerp voor de Haarsekades opgesteld. Op 24 juni 2021 stemde de raad in met dit Voorlopig Ontwerp. En is er een krediet voor het vervolg beschikbaar gesteld. Na de zomervakantie wordt het Definitief Ontwerp opgesteld. Verder is het onderzoek naar rotonde De Kom en Tussen de Bruggen bijna gereed. De verwachting is dat de gemeenteraad in het vierde kwartaal van 2021 nader op de hoogte wordt gesteld. Daarnaast zijn in het kader van het onderzoek naar de verbetering van fietsroutes in Gorinchem, knelpunten geïnterviewd en zijn er twee werksessies met stakeholders georganiseerd. De komende maanden worden de fietsknelpunten en het fietsnetwerk verder uitgewerkt. Er is ook een begin gemaakt met het beter toegankelijk maken van de bushaltes. Voor de halte Gorinchem Noord zijn drie varianten uitgewerkt. De variant voor een halte ter hoogte van de A15 werken we op korte termijn uit. Zodra hierover voldoende gegevens beschikbaar zijn, informeren we de gemeenteraad met een raadsinformatiebrief. Parallel hieraan werken we de ontwerpen van het stationsplein en de nieuwe Haarweg verder uit.
Fietsparkeerplekken	De pilot 'Bewaakte fietsenstalling aan de Kruisstraat' is geëvalueerd. Er is nu besloten dat de stalling in ieder geval tot eind 2021 op zaterdagen openblijft. Op deze weekenddag is de behoefte om een fiets te stallen het grootst. Ondertussen zoeken we naar een structurele oplossing. In de I&O van 8 april 2021 zijn de eerste bevindingen aan de raad gepresenteerd. De komende maanden komen er nog zo'n 100 fietsparkeerplaatsen bij op straat.
Vergroten parkeercapaciteit	Er loopt een onderzoek naar het creëren van een beperkt aantal extra parkeerplekken in de 'bovenstad'. Het uitgangspunt: zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande locaties waar al verharding is. Voor parkeergarage Kweeklust is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor drie uitbreidingsvarianten (een ophoog- en twee aanbouwvarianten).
Creëren parkeergelegenheid	Op 10 juni 2021 heeft de gemeenteraad het nieuwe parkeerprogramma voor de gemeente Gorinchem vastgesteld. We starten dit jaar met de uitvoering van de in 2021 geplande maatregelen uit het parkeerprogramma. Eveneens wordt de routekaart verder uitgewerkt.
Inrichting E-laad infrastructuur	In het eerste halfjaar van 2021 zijn er in Gorinchem vijf extra laadpalen voor elektrische auto's geïnstalleerd. Er zijn 11 verkeersbesluiten genomen voor het aanwijzen van een parkeerplaats voor het opladen van een elektrisch voertuig. Drie daarvan zijn gecreëerd als extra parkeerplaatsen bij bestaande laadpalen. De verwachting is dat deze lijn doorzet in de tweede helft van 2021.
Intergemeentelijke lobby's	De gemeente werkt met Rijkswaterstaat samen aan een uitvoeringsovereenkomst voor de autosnelweg A27. Hierin worden afspraken vastgelegd die betrekking hebben op de uitvoeringsfase van de capaciteitsvergroting van de A27 en afspraken over de aansluiting op bedrijventerrein Groote Haar.

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	In 2021 is de gemeente Gorinchem betrokken bij de MIRT-Verkenning (het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport van de Rijksoverheid) voor de A15. Het Ministerie van I&W werkt aan een milieueffectrapportage (MER) en Structuurvisie. Een belangrijk aandachtspunt voor Gorinchem is de verkeersafwikkeling van het knooppunt Gorinchem. Samen met de regio Drechtsteden en de provincie Zuid-Holland zet de gemeente in op het verbeteren van de doorstroming op de A15.
Ontwikkelingen Veerdienst Riveer	Samen met Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid wordt nagedacht over een nieuwe inrichting van de calamiteitenbestrijding op het water vanaf 2023. In het laatste kwartaal 2021 verwachten we hierover meer duidelijk te kunnen schetsen.
	Riveer onderhandelt met Rijkswaterstaat en Arcadis over het inzetten van schepen van Riveer tijdens de werkzaamheden aan de A27 die in 2023 van start gaan. De schepen kunnen mogelijk bijdragen aan de mobiliteitsketen door vervoer over water te verzorgen in plaats van over de weg. Riveer krijgt elektrische veerboten die de huidige schepen zullen vervangen. Na de oplevering van de elektrische veerboten kunnen de overbodig geworden Riveerschepen in de toekomst een andere bestemming krijgen.

Verkeer en vervoer (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV21 Verkeer en vervoer	5.656	-42	V	5.613	5.613	1
TV22 Parkeren	1.130	-		1.130	1.130	
TV23 Recreatieve Havens	574	10	N	584	584	
TV24 Economische Havens en waterwegen	23	-		23	23	
TV25 Openbaar vervoer	2.691	-94	V	2.597	2.597	2,3,6
Lasten	10.073	-126	V	9.947	9.947	
TV21 Verkeer en vervoer	320	8	V	328	328	
TV22 Parkeren	689	-174	N	515	515	5
TV23 Recreatieve Havens	116	-		116	116	
TV24 Economische Havens en waterwegen	117	-90	N	27	27	4
TV25 Openbaar vervoer	2257	-177	N	2.080	2.080	3,6
Baten	3.499	-434	N	3.065	3.065	
Totaal van saldo baten en lasten	-6.575	-307	N	-6.882	-6.882	
Stortingen in reserves	3.340	279	N	3.619	3.619	7
Onttrekking aan reserves	3.786	205	V	3.991	3.991	1
Saldo	-6.128	-381	N	-6.509	-6.509	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Zoals in de jaarrekening 2020 is vermeld zijn de niet bestede gelden, die door de raad beschikbaar waren gesteld voor de Uitvoeringsagenda van de Mobiliteitsvisie, in de reserve Infrastructuur gebleven. Voor de Uitvoeringsagenda is het noodzakelijk dat deze gelden (€ 205.000) weer beschikbaar worden gesteld voor de door de gemeenteraad al goedgekeurde plannen. Deze gelden (€ 205.000) worden ten laste gebracht van de reserve Infrastructuur. Daarnaast zorgen diverse posten voor € 32.000 aan extra lasten. De rentelasten uit de mobiliteitsvisie zijn € 279.000 lager dan begroot waardoor per saldo op dit taakveld lagere lasten worden geraamd.
2	De gemeentelijke bijdrage voor de beheerkosten van MerwedeLingelijn Beheer B.V. stond oorspronkelijk geraamd op het taakveld 12 Veiligheid en Openbare orde, maar heeft meer raakvlak met Openbaar vervoer. Daarom is het budget van € 65.000 naar taakveld 25 verplaatst. Door extra werkzaamheden, zoals extra communicatie in verband met de aanleg van de reizigerstunnel, vallen de kosten in 2021 naar verwachting € 20.000 hoger uit dan geraamd.
3	Veelvuldig thuiswerken, de gesloten scholen en het landelijk negatief reisadvies als gevolg van corona zorgden ervoor dat de passagiersaantallen fors achterbleven bij de normaal gangbare aantallen. Dit leidt tot het wegvallen van de inkomsten voor een bedrag van € 237.000 voor Riveer (i.c. € 108.000 in kwartaal 1 en naar verwachting nog € 129.000 in kwartaal 2 en kwartaal 3). Dit is een derving van 20% ten opzichte van de raming 2021. Hiertegenover staan in kwartaal 1 de lagere kosten voor personeel, de dienstregeling en brandstof (per saldo € 72.000). Vanaf kwartaal 2 varen de schepen weer de volledige dienstregeling en vanaf juni 2021 is er steeds meer ruimte voor verdere versoepeling. Deze leidt nu al tot een voorzichtig herstel bij zowel het toeristisch als bij het woon-werk-schoolvervoer. Het ontstane tekort van per saldo van € 165.000 wordt volgens de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst met de oevergemeenten verrekend. Dit betekent voor de oevergemeenten een extra bijdrage van in totaal € 137.000 en voor Gorinchem een nadeel van € 28.000 in 2021.
4	Door corona is 95% van de geplande riviercruises in 2021 geannuleerd. Hierdoor komen er nauwelijks Kadegelden binnen. Een enkele rederij herstart voorzichtig, maar de verschillen in regelgeving voor deze internationale branche en de teruggelopen passagiersaantallen maken een herstart zo ingewikkeld en onzeker dat veel reizen worden uitgesteld. Het cruisesizoen loopt tot en met september. Een volledige terugkeer van de schepen in 2021 is daarom niet te verwachten, waardoor de kadegelden € 90.000 achterblijven bij de raming van € 116.000.
	Voor zowel de tegenvallende opbrengsten uit de veerdiensten als het wegvallen van de havengelden riviercruise is een coronacompensatie aangevraagd bij het Rijk. Een tegemoetkoming vanuit de overheid kan de schade helpen beperken over 2020 en de eerste twee kwartalen van 2021. In kwartaal 4 komt hier meer duidelijkheid over.
5	Door corona blijven de bezoekersaantallen aan de binnenstad achter in kwartaal 1 en kwartaal 2. Dit leidt tot lagere parkeeropbrengsten in de parkeergarages. Op basis hiervan zijn de begrote baten verlaagd met € 174.000.
6	Door een gewijzigde berekeningswijze van de kapitaallasten voor de veerboten op Brakel en Aalst door de gemeente Zaltbommel nemen de aan Gorinchem doorberekende lasten structureel met € 78.000 af. Ook de baten nemen structureel met € 78.000 af, omdat de lasten van deze twee veren bij de gemeente Zaltbommel in rekening worden gebracht.
7	Deze storting van € 279.000 wordt gedaan als gevolg van de bij nr. 1 genoemde lagere kapitaallasten uit de mobiliteitsvisie.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
1e elektrische veerboot	4.077	-		4.077	
2e elektrische veerboot	3.785	-		3.785	
Fietsroutes Gorinchem-Oost	180	-		180	
Station Gorinchem-Noord	8.843	-		8.843	
Aanpassen Groenmarkt	500	-		500	
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	150	-		150	
Fietsparkeren binnenstad 2019	200	-		200	
Havens geleidewerken	136	-		136	
Sociaal veilige route Buiten de Waterpoort	271	-		271	
Herinrichting Banneweg	2.348	-		2.348	
Bastion II	37	-		37	
Werkzaamheden infrastructuur Bastion II	425	-		425	
Mobiliteit 2020	500	-		500	
Mobiliteit 2021	1.360	-		1.360	
Illuminatieplan binnenstad 2019	150	-		150	
Illuminatieplan 2020	100	-		100	
Infra aanpassingen i.v.m. OV-concessie	100	-		100	
Openbare verlichting 2020	159	-		159	
Openbare verlichting 2021	159	-		159	
Software e-loket parkeren	45	-45	V	0	1
Herinrichting Haarsekades	940	-		940	
Vergroten parkeercapaciteit 2019	80	-		80	
Voorzieningengebouw Kriekenmarkt	100	-		100	
Vervangen auto 18 Renault kangoo	30	-		30	
Vervanging straatmeubilair 2020	92	-		92	
Vervanging straatmeubilair 2021	92	-		92	
Vervanging verkeersborden 2020	40	-		40	
Vervanging verkeersborden 2021	40	-		40	
Lasten	24.938	-45	V	24.894	
1e elektrische veerboot	2.150	-		2.150	
2e elektrische veerboot	2.150	-		2.150	
Fietsroutes Gorinchem-Oost	82	-		82	
Herinrichting Banneweg 2019	553	-		553	
Station Gorinchem-Noord	264	-		264	
Baten	5.199	-		5.199	
Totaal investeringen	19.739	-45	V	19.694	

Nr. Bijstelling investeringen

- Software wordt steeds meer aangeboden als Software as a Service (SaaS) oplossing. De software wordt dan ook niet aangeschaft maar door middel van een abonnementsvorm gebruikt. De kapitaallasten van deze investering zullen worden omgezet naar middelen voor de exploitatie voor het nieuwe parkeervergunningen systeem.

3.4 Programma 4 Economie

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Verbetering vestigingsklimaat	De ontsluiting van het bedrijventerrein Groote Haar maakt onderdeel uit van het project A27. Tot het moment dat Groote Haar beschikbaar komt, is het enige beschikbare bedrijventerrein Oost II. Omdat de beschikbaarheid van bedrijfsgrond hier zeer beperkt is, hanteren we een streng uitgiftebeleid. We geven voorrang aan bedrijven uit Gorinchem met een ruimtevraag en aan bedrijven met een meerwaarde op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid en innovatie. Bovendien is de aandacht gericht op het behouden van bestaande bedrijven. Daarvoor is een economische visie opgesteld, inclusief een uitvoeringsprogramma, die door de raad op 24 juni 2021 is vastgesteld. De hierin opgenomen acties zijn gericht op het verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat. De economische visie is opgesteld in nauw overleg met ondernemers en de ondernemersverenigingen. In de visie is uiteraard rekening gehouden met de gevolgen van de coronacrisis.
Economische vitale binnenstad	Vastgoedeigenaren en ondernemers vormen een collectief dat zich richt op het behouden van een aantrekkelijke en economisch vitale binnenstad. Om dit te bereiken, wordt toegewerkt naar een compacter winkelgebied in combinatie met een mix van horeca en publieksgerichte centrumfuncties (vrijtijd, cultuur, maatschappelijk etc.). De gemeente vervult hierbij primair de rollen van facilitator en regisseur van het ruimtelijk beleid.
Samenwerking ondernemers, overheid en onderwijs	Naast de projecten uit de DOE-agenda (zie onderstaand) is er door ondernemers, vakbonden, onderwijs en overheid hard gewerkt aan het inrichten van crisisdienstverlening binnen de arbeidsmarktregio om de gevolgen van de coronacrisis zoveel mogelijk te beperken. Er zijn voorbereidingen getroffen voor het opzetten van een Regionaal Mobiliteitsteam met de naam 'AV werkt door'. Dit team biedt inwoners van de arbeidsmarktregio die door de coronacrisis werkloos zijn geworden of dreigen te raken, extra hulp bij het vinden van ander werk (aansluitend op het bestaande aanbod). De volgende voorbereidingen zijn getroffen voor het team 'AV werkt door': 1) aanstelling van een kwartiermaker om het team naar verwachting in september 2021 operationeel te hebben. 2) het opstellen van een plan van aanpak: met een persoonlijk arrangement wordt de arbeidsmarktwaarde van de inwoner vergroot om zo een duurzame stap te kunnen zetten naar een (nieuwe) baan. Het persoonlijk arrangement wordt samengesteld op basis van een menukaart met regionale interventies. Voorbeelden van deze interventies zijn: arbeidsmarktorientatie en loopbaanbegeleiding, sollicitatievaardigheden, scholing en dienstverlening om specifiek de doelgroep Banenafpraak werkfit te houden.
DOE-agenda	Als gevolg van de coronacrisis heeft een aantal projecten binnen de DOE-agenda vertraging opgelopen. Juist andere projecten bleken kansen te kunnen bieden door de verschuiving van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De inhoud en begroting van de DOE-agenda zijn herijkt en door het Werkbedrijf RAP vastgesteld. De belangrijkste wijzigingen en resultaten zijn: Werkgeversdienstverlening Begin 2021 is het uitvoeringsplan werkgeversdienstverlening vastgesteld door UWV en de colleges van de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden. Ten aanzien van het uitvoeringsplan worden geen extra kosten meer verwacht. De SitY-Academy en WIJIJ richten zich specifiek op het creëren van een vraaggericht aanbod

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	voor werkgevers. De financiële middelen die waren gereserveerd voor werkgeversdienstverlening, zijn nu gereserveerd voor de doorontwikkeling van de SitY-Academy en WIJIJ. Peer to peer Het uitgangspunt van het project 'peer-to-peer' is om meer verbinding te creëren tussen publieke en private partners binnen de arbeidsmarktregio. Vanuit het Regionaal Mobiliteitsteam wordt hier ook op ingezet. Het Regionaal Mobiliteitsteam is onderdeel van de crisisdienstverlening. We krijgen hiervoor extra middelen vanuit het Rijk. Het peer-to-peerproject is stopgezet en de gereserveerde middelen worden gebruikt voor de doorontwikkeling van WIJIJ. De DOE-agenda omvat nu de volgende vier projecten: SitY-Academy, Werkgeversdienstverlening (met SitY-Academy en WIJIJ), Anderstaligen in de zorg (opleidingen starten in het derde kwartaal 2021; vertraagd door de coronacrisis) en WIJIJ. In 2021 wordt het project 'Bijstaanders' verkend.
Economische visie	Nu de economische visie, inclusief het uitvoeringsprogramma, door de raad is vastgesteld, gaan we aan de slag met het uitvoeren van de in het uitvoeringsprogramma opgenomen acties. Zoals aangegeven doen we dit in nauwe samenwerking met de ondernemers en de ondernemersverenigingen. Waar het de RMA betreft werken we ook dit jaar aan de opgave vrijetijdseconomie. De opgaven maritieme maakindustrie en bedrijventerreinen zijn samengevoegd tot een nieuwe opgave: economie en innovatie.
Digitale bereikbaarheid	Er hebben zich twee partijen aangeboden om in onze stad een glasvezelnetwerk aan te leggen. Met één van deze twee partijen tekenen we na het zomerreces een intentieovereenkomst en dat zou kunnen betekenen dat in januari 2022 gestart kan worden met de aanleg van glasvezel in heel de stad.

Economie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV31 Economische ontwikkeling	880	20	N	900	900	
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	12.125	-2.312	V	9.813	9.813	1
TV33 Bedrijfsloket en -regelingen	127	-32	V	95	95	
TV34 Economische promotie	705	-6	V	699	699	
Lasten	13.837	-2.330	V	11.507	11.507	
TV31 Economische ontwikkeling	-	20	V	20	20	
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	11.988	-2.313	N	9.675	10.070	1
TV33 Bedrijfsloket en -regelingen	183	-		183	183	
Baten	12.171	-2.293	N	9.878	10.273	
Totaal van saldo baten en lasten	-1.666	37	V	-1.629	-1.234	
Stortingen in reserves	-	-		-		
Onttrekking aan reserves	50	-		50	50	
Saldo	-1.617	37	V	-1.580	-1.185	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Jaarlijks worden in de begroting de verwachte baten en lasten van de grondexploitatie inzichtelijk gemaakt. Aangezien de baten en lasten in de grondexploitatie geen effect hebben op het rekeningresultaat, zijn de begrote baten en lasten in beginsel gelijk aan elkaar. Alleen de jaarlijkse winstnemingen of aanpassingen van de verliesvoorzieningen geven een verschil. Door een vertraging in de fasering van de grondexploitaties zijn zowel de lasten als baten verlaagd met € 2,3 mln. In de prognose is de winstneming grondexploitatie Oost II opgenomen. Deze komt naar verwachting uit op € 81.000. De prognose grondexploitatie Groote Haar heeft een verwachte vrijval van de voorziening van € 314.000, voornamelijk als gevolg van verlaging van de rekenrente. De definitieve berekeningen worden bij de jaarrekening 2021 gemaakt en verwerkt.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Citymaking 2019	100	-		100	
Citymaking 2020	100	-		100	
Stadspromotie	310	-		310	
Lasten	510	-		510	
Totaal investeringen	510	-		510	

Nr.	Bijstelling investeringen
1	Momenteel is de Herstel- en Investeringsagenda in behandeling bij de gemeenteraad. Bovenstaande investeringsbudgetten zijn in beeld om de doelen van deze agenda te verwezenlijken.

3.5 Programma 5 Onderwijs

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Gelijke Kansen Gorinchem	Vanuit de gedachte dat iedere inwoner taalvaardig moet zijn om mee te kunnen doen, is er samen met de Gorcumse schoolbesturen, (onderwijs)partners en kinderopvang gekozen voor samenwerking, monitoring en kennisdeling gericht op bestrijding en voorkomen van laaggeletterdheid (0-99 jaar). Dit noemen we Gelijke Kansen Gorinchem (GKG). In 2021 is een werkgroep GKG gestart met het verzamelen van gegevens en evaluatie van interventies op laaggeletterdheid. Door corona is de achterstand bij een gedeelte van de leerlingen nog iets toegenomen. De scholen, samenwerkingsverbanden en maatschappelijke organisaties zetten extra interventies in om de achterstanden te verminderen. In het kader van het Nationaal Plan Onderwijs wordt daar door de Rijksoverheid ook extra budget voor vrijgemaakt. De resultaten van deze extra interventies zullen pas in 2022 bekend worden gemaakt. Daarom wordt het nieuwe beleid voor Gelijke Kansen uitgesteld tot derde kwartaal 2022 zodat alle ontwikkelingen daarin kunnen worden meegenomen.
Taalpact / aanpak laaggeletterdheid	Rijksoverheid, gemeenten en andere decentrale overheden hebben afgesproken om de komende jaren gezamenlijk op te trekken bij het verbeteren van de (taal)vaardigheid van volwassenen. Voor de aanpak van laaggeletterdheid is in 2021 een regionaal plan vastgesteld. De basis van dit plan is het Taalpact uit 2019. Met de brievenwasserette en het programma 'Huh? Wat bedoelt u?' is in 2021 een start gemaakt om de laaggeletterden te bereiken en meer aansluiting te zoeken met onze inwoners.
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	Het IHP is een plan waarin staat hoe de gemeente de komende 16 jaren blijft zorgen voor schoolgebouwen in Gorinchem. In samenwerking met de schoolbesturen bouwt de gemeente aan kwalitatieve en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. In de raadsvergadering van juni 2021 is ingestemd met een aantal kaders voor toekomstig op te stellen IHP's. Deze kaders zijn onder andere: het verduurzamen van de schoolgebouwen naar de ambitie Energie neutrale gebouwen (ENG) en/of frisse scholen B en de aansluiting op meer inclusief onderwijs. Een frisse school is een schoolgebouw met een laag energiegebruik en een gezond binnenmilieu (klasse B is 'goed'). Er is ook ingestemd met een versneld uitvoeringsprogramma voor een unilocatie van basisscholen De Regenboog Retranchement en Beatrix/De Burcht. Verder wordt een IHP primair onderwijs/speciaal onderwijs voorbereid vanuit de vastgestelde IHP-kaders. Het haalbaarheidsonderzoek ronden we in 2021 af.
IHP Voortgezet Onderwijs / 1e fase Regionale beroepen- en innovatiecampus	In februari 2021 is een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 1 mln. beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van het Gilde Vakcollege Techniek. Dit is onderdeel van de 1e fase RBIC. De voorbereiding van deze nieuwbouw vindt in 2021 plaats. Op 15 oktober 2020 is besloten de in de Perspectiefnota (PPN) gereserveerde middelen voor het Innovatie- en AfstudeerCentrum (IAC) van € 4,75 mln. definitief in de begroting op te laten nemen. Dit is bekrachtigd bij het vaststellen van de begroting 2021. Daarnaast is de missie en visie van het IAC vastgesteld en is ingestemd met het verder uitwerken van de plannen voor het IAC. De uitgewerkte businesscase over het IAC is in juni 2021 ter kennisgeving aangeboden. De naam Innovatie-en AfstudeerCentrum (IAC) was een werktitel. Na het raadsbesluit in juni 2021 is de nieuwe naam gelanceerd: i-lab.

Onderwijs (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV41 Openbaar basisonderwijs	216	-		216	216	
TV42 Onderwijshuisvesting	3.422	-67	V	3.355	3.355	1
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6.090	93	N	6.184	6.184	2,3,4,7,8
Lasten	9.728	26	N	9.754	9.754	
TV42 Onderwijshuisvesting	228	-55	N	173	173	5,6
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.233	94	V	2.327	2.327	2,9
Baten	2.461	39	V	2.500	2.500	
Totaal van saldo baten en lasten	-7.267	13	V	-7.254	-7.254	
Stortingen in reserves	3.064	-		3.064	3.064	
Onttrekking aan reserves	3.843	-		3.843	3.843	
Saldo	-6.488	13	V	-6.475	-6.475	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Door fasering en aanpassingen in de investeringsbudgetten Onderwijs ontstaat er een eenmalig rentevoordeel van € 67.000.
2	Het budget voor educatie en beroepsonderwijs is voor 2021 door het Rijk bijgesteld met € 58.000. Als gevolg van deze bijstelling worden zowel de baten als de lasten met dit bedrag verhoogd.
3	Op basis van historische cijfers kan het budget voor Leerlingenvervoer structureel af worden geraamd met € 25.000. De structurele gevolgen zijn in de Perspectiefnota 2022 verwerkt.
4	Door een herschikking en herverdeling van de onderwijsachterstandenmiddelen (OAB) komt de structurele bijdrage in de (personeels)kosten van Gorinchem Beweegt uit de OAB-middelen van € 47.000 te vervallen. Zie ook de toelichting op programma 6 Sport, cultuur en recreatie (TV51).
5	In de nieuwbouwplannen voor de PC school De Regenboog werd rekening gehouden met het medegebruik door de Stichting Kindercentra Gorinchem (SKG). Door het intrekken van het nieuwbouwplan door Stichting LOGOS komt de verwachte huur voor het gebruik van ruimte(n) in de locatie Retranchement 3 door de SKG te vervallen. Dit zorgt voor een nadeel van € 14.000 in 2021.
6	In afwachting van de huisvestingsplannen voor onder andere basisscholen Beatrix/De Burcht en de Regenboog wordt de locatie Dr. Hiemstralaan 24/24a bewoond door antikrakers. Omdat deze bewoners geen huur betalen, wordt de geraamde medegebruikershuur voor 2021 niet gerealiseerd, een nadeel van € 41.000.
7	Door het instandhouden van het gymnastieklokaal aan de Johan van Egmondstraat wordt de beoogde taakstelling van € 35.000 structureel niet gerealiseerd. Ook dient er een structureel budget van € 15.000 voor de exploitatie van deze locatie opgenomen te worden. De structurele gevolgen zijn verwerkt in de PPN 2022.
8	Als gevolg van een nieuwe systematiek bij de dienst DGJ/gezondheid heeft een budgettair neutrale herverdeling van de budgetten DGJ/gezondheid plaatsgevonden. Op taakveld 43 wordt het budget voor leerplicht met € 34.000 en het budget voor de inspecties in de kinderopvang met € 28.000 verhoogd. De compensatie van deze verhogingen vindt plaats door verlaging van de DGJ/gezondheid-budgetten op taakveld 71 Gezondheid.
9	In afwachting van de overdracht van de locatie H. de Ruijterstraat 30 aan het schoolbestuur OVO en het sluiten van de locatie Laagdaalseweg 14 wordt nog eenmalig € 42.000 aan huurbaten voor deze locaties ontvangen, welke niet meer waren geraamd.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Brede school voorzieningen Hoog Dalem	400	-400	V	0	1
Grondkosten Hoog Dalem	669	-		669	
Nieuwbouw bs hoog dalem Logos	2.287	-		2.287	
Nieuwbouw bs hoog dalem OVO	2.287	-		2.287	
Nieuwbouw bs hoog dalem gymzaal	3.433	-		3.433	
Nieuwbouw bs hoog dalem inricht gymzaal	60	-		60	
Nieuwbouw bs hoog dalem grondkst parkeren	105	-		105	
Nieuwbouw bs hoog dalem parkeren	83	-		83	
Brede school hoog dalem buitensport	160	-		160	
Brede school hoog dalem SKG	1.225	-		1.225	
		-		0	
Ihp GO 2017 uitbreiding Jenaplan	291	-		291	
Ihp 2017 optimalisatie Jenaplan	235	-		235	
Ihp 2017 duurzaamheid Jenaplan	180	-		180	
Ihp 2017 uitbreiding Retranchement	1.275	-		1.275	3
Ihp 2017 duurzaamheid Graaf Reinald	190	-		190	
Beroepencampus	10.000	-		10.000	
Vorbereiding innovatie-afstudeercentrum IAC	47	-		47	
Verbouwing Hoefslag 6 tbv IAC	419	-		419	
Inrichting Hoefslag 6 tbv IAC	125	-		125	
Openbare ruimte tbv IAC	64	-		64	
Herhuisvesting locatie De Burcht	1.146	-		1.146	
Uitbr Fortes Lyceum en sporthal OKK en Technasium	1.490	-		1.490	
Binnenklimaat scholen	1.000	-500	V	500	2
Yulius aanpassen Merwedekanaal 8a ihp 2014	150	-		150	
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a	1.000	-		1.000	3
Lasten	28.320	-900	V	27.420	
Verbouwing Hoefslag 6 tbv IAC	253	-		253	
Binnenklimaat scholen	500	-500	N	0	2
Baten	753	-500	N	253	
Totaal investeringen	27.567	-400	V	27.167	

Nr. Bijstelling investeringen

- 1 Het investeringsbudget voor de aanleg van een multifunctionele sportveld in Hoog Dalem heeft een bredere functie dan alleen onderwijsgebruik. Daarom dient het investeringsbudget van € 400.000 niet op het programma Onderwijs, maar op het programma sport, cultuur en recreatie verantwoord te worden.
 - 2 Voor het optimaliseren van het binnenklimaat in de schoolgebouwen voor het primair onderwijs is een investeringsbudget van € 1 mln. beschikbaar gesteld. De schoolbesturen zouden daar € 500.000 aan bijdragen. Omdat het schoolbestuur als bouwheer optreedt en de gemeente hieraan een financiële bijdrage levert, kan het gemeentelijk investeringsbedrag verlaagd worden met € 500.000 en komt de geraamde bijdrage van de schoolbesturen van € 500.000 te vervallen.
 - 3 Het investeringsbudget van € 1 mln. voor de renovatie van de locatie Hiemstralaan 24/24a wordt betrokken bij de nieuwbouwplannen voor de onderwijshuisvesting voor basisscholen Beatrix/De Burcht en de Regenboog op de locatie Retranchement 3. De nieuwe fasering wordt € 250.000 in 2022 voor aanpassingen van het gebouw Dr. Hiemstralaan voor het tijdelijk gebruik door de Beatrix/De Burcht, € 250.000 in 2022 voor de voorbereidingen van de nieuwbouw Retranchement 3 en € 500.000 in 2023 voor de nieuwbouw Beatrix/De Burcht en de Regenboogschool. Ook het investeringsbudget voor de uitbreiding Retranchement ad. € 1.275.000 maakt deel uit van de nieuwbouwplannen op de locatie Retranchement 3. Dit investeringsbudget schuift daarom door naar 2023.
-

3.6 Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Capaciteit binnensport	Eind 2021 wordt de capaciteit in Gorinchem voor de binnensport vergroot. Zowel de sporthal Fortes/OKK als de sportzaal Dalemplein wordt eind 2021 opgeleverd. Deze uitbreiding zorgt voor een betere verdeling van de uren voor zowel het bewegingsonderwijs als voor het verenigingsleven. Sportzaal Dalemplein zal grotendeels ingezet worden voor onderwijs, handbal en basketbal. Vanzelfsprekend is het uitoefenen van andere sporten daar ook mogelijk. De sporthal bij het Fortes Lyceum zal primair ingezet worden voor het onderwijs en turnvereniging OKK.
Subsidiebeleid	De nieuwe subsidie die gericht is op het bevorderen van een gezonde leefstijl en inclusief sporten wordt regelmatig aangevraagd door verenigingen. De jeugdsportsubsidie kan vanaf september 2021 worden ingediend. De verenigingen zijn met de buurtsportcoaches in overleg om het themagericht werken voor deze subsidie vorm te geven.
De Nieuwe Doelen	Tussen 17 mei 2021 en 1 juni 2021 heeft een commissie van experts gesprekken gevoerd met partijen die geïnteresseerd zijn in de toekomstige exploitatie van theater De Nieuwe Doelen. Deze partijen werden voor deze gesprekken uitgenodigd nadat zij dit voorjaar hun interesse in exploitatie van De Nieuwe Doelen kenbaar maakten via het aanmeldformulier op de website van de gemeente. De eerste ronde van de zoektocht naar een nieuwe exploitant voor De Nieuwe Doelen leidde tot tien geïnteresseerde partijen. Met negen daarvan zijn oriënterende gesprekken gevoerd. De tiende partij had geen interesse in de exploitatie van het grote podium. Op 6 juli 2021 is de gemeenteraad tijdens een klankbordsessie bijgepraat over de voortgang.
Gorcumse geschiedenis en erfgoed	Door corona was het Gorcums Museum vrijwel de gehele eerste helft van 2021 gesloten. Op 9 juni 2021 mocht het museum de eerste bezoekers van dit jaar ontvangen. Ook is het onderwijsprogramma weer opgestart. De wisselexpositie die voor de eerste helft van 2021 gepland stond, is verlengd tot en met 19 september. In oktober wordt de tweede wisselexpositie van 2021 ingericht. Beide exposities sluiten aan bij de halfjaarsthematiek van de stadsprogrammering. Tussen de beide wisselexposities is in het programma ruimte gemaakt voor de Gorinchem Art & Design Week (GA&DW). GA&DW zou eerder in mei plaatsvinden. Door deze verschuiving kan het voortgezet onderwijs in 2021 alsnog in samenwerking met het museum dit grote scholierenproject draaien. Het Regionaal Archief Gorinchem heeft zijn dienstverlening intern maar ook extern voor inwoners tijdens corona kunnen continueren. Uiteraard wel met inachtneming van de geldende coronamaatregelen.
Cultuureducatie en -participatie	Door corona heeft een aantal activiteiten van de stadsprogrammering in aangepaste vorm plaatsgevonden. Denk aan Hugo de Groot De Musical en een beperkt aantal activiteiten van iktoon. De structuur van het initiatief Gorinchem Inspireert is verder uitgewerkt. In het kader hiervan zijn er diverse jaarthematieken in samenwerking met de stad verder voorbereid. Zo was er op 6 juli 2021 een inspiratiesessie voor het thema Kleurrijk. En in de tweede helft van het jaar worden de plannen van aanpak van Gorinchem Inspireert en het reactivatieplan Gorinchem aan de stad gepresenteerd.
Bevordering deelname sport	Voor de verbetering van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs zijn verdere stappen gezet met het stedelijk vakwerkplan. Zo zijn er facetten vanuit het Athletic Skills Model (ASM) aan het vakwerkplan toegevoegd. Speciale lessen gebaseerd op motorisch leren zijn ontwikkeld voor Gorcumse vakdocenten. Daarnaast kunnen de scholen gebruik maken van nieuw en innovatief sport- en spelmateriaal en worden de buurtsportcoaches getraind in de ASM-methodiek. Deze opgedane kennis wordt dan

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	weer toegepast in de praktijk en gedeeld met de scholen. Ook is er een pilot gestart om de motorische ontwikkeling van basisschoolkinderen met behulp van een MQ-scan (een motorische test) inzichtelijk te maken. We zijn verdergegaan met de uitrol van de ambities binnen het Sportakkoord 'De Kracht van Sport-extra'. Hierbij zijn stappen gezet binnen de pijler 'gezond vrijwilligersbestand' op het gebied van vinden en binden van vrijwilligers en het opleiden van deze vrijwilligers. Daarnaast zijn we vanuit diezelfde pijler begonnen met de uitrol van beweegroutes in twee wijken: Gildenwijk en Haarwijk. Samen met partners zetten we in op een gezonde, inclusieve en positieve leefstijl en leefomgeving. Ingegeven door corona en de effecten ervan is de afgelopen tijd extra aandacht gegeven aan een gezonde leefstijl. In samenwerking met verschillende partners zijn nieuwe projecten geïnitieerd om zo'n gezonde manier van leven te stimuleren. Voorbeelden van initiatieven zijn: wandelchallenges, sportpunten in de buitenlucht (in plaats van binnen), GoFit en de start van de Gezonde Leefstijl Interventie (GLI). We vinden het belangrijk om een breed georganiseerd sportaanbod voor de stad te behouden. We sporen onze inwoners aan meer te gaan bewegen. Om dat te bereiken, moeten onze sportverenigingen in alle opzichten gezond en sterk zijn. Onderlinge samenwerking is daarbij essentieel. We begeleiden daarom de binnen- en buitensportverenigingen door gezamenlijk opgestelde speerpunten. Sportverenigingen hebben het niet gemakkelijk gehad in coronatijd. Om deze reden is er extra aandacht geweest voor het welzijn van de clubs. In samenwerking met het Rijk is er voor het eerste kwartaal 2021 100% kwijtschelding gerealiseerd voor binnen- en buitensportverenigingen.
Speelruimteplan	De uitvoering van het speelruimteplan aan de westelijke kant van de Haarwijk is volledig afgerond. En de ontmoetingsplek aan de Tiendenpenninglaan is begin juni opgeleverd. Daarnaast waren de definitieve ontwerptekeningen voor kleine speelplekken in Wijdschild in juli af. Over de mogelijkheden van een ontmoetingsplek in deze wijk vinden in september gesprekken met betrokkenen uit de wijk plaats. Verder is de evaluatie van het speelruimteplan voltooid. Er is een aantal nieuwe voorstellen gedaan om het plan te optimaliseren. De belangrijkste thema's hierbij zijn: duurzaamheid, inclusie, beweegroutes in elke wijk, communicatie met bewoners en een nieuwe volgorde qua wijkindeling vanaf 2023.
Emancipatie en diversiteit	Gorinchem is in december 2020 regenboogstad geworden. In 2021 zijn het regenboogpad en het regenboogbankje onthuld en in gebruik genomen. Vanaf 2021 ontvangt COC Rotterdam een subsidie voor activiteiten voor acceptatie, emancipatie en veiligheid van lhbtq+ mensen in Gorinchem. Verder is gestart met de voorbereiding voor de dialoogtafels over de 'Stad van Tolerantie' en een onderzoek over discriminatie.
Herinrichting historische collectie Museum	In de eerste helft van 2021 zijn de plannen voor de herinrichting van de historische afdeling van het Gorcums Museum opgepakt. Op basis van het eerder verrichtte voorwerk zijn analyses gemaakt om de thematiek van de herinrichting te laten aansluiten bij de beleidskeuzes van de gemeente en de beoogde doelgroepen. Het streven is om de herinrichting in 2022 te realiseren.

Sport, cultuur en recreatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV51 Sportbeleid en activering	1.214	-25	V	1.189	1.189	
TV52 Sportaccommodaties	3.499	15	N	3.514	3.514	
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	2.204	47	N	2.251	2.151	1
TV54 Musea	1.433	11	N	1.444	1.444	
TV55 Cultuur erfgoed	975	9	N	984	984	
TV56 Media	717	-33	V	684	684	
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.256	-9	V	3.247	3.247	
Lasten	13.297	15	N	13.312	13.212	
TV51 Sportbeleid en activering	97	64	V	162	162	2,3
TV52 Sportaccommodaties	1.396	7	V	1.403	1.403	
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	79	-		79	79	
TV54 Musea	109	11	V	120	120	
TV55 Cultuur erfgoed	181	-8	N	173	173	
TV56 Media	118	-19	N	99	99	
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	212	-		212	212	
Baten	2.193	56	V	2.248	2.248	
Totaal van saldo baten en lasten	-11.104	41	V	-11.063	-10.963	
Stortingen in reserves	-	-		-	-	
Onttrekking aan reserves	111	-		111	111	
Saldo	-10.993	41	V	-10.952	-10.852	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	In het eerste halfjaar 2021 drukken de coronabeperkingen een zware stempel op de cultuuractiviteiten en -evenementen in de stad. Voorzichtigheidshalve wordt een onderuitputting op de budgetten voor educatie, participatie en evenementen van € 100.000 geprognosticeerd.
2	Op basis van de begrote sportbudgetten 2021 is door het Rijk een voorschot van € 111.000 aan terug te ontvangen sport-btw toegekend.
3	De structurele dekking van een deel van de (personeels)kosten van Gorinchem Beweegt via een bijdrage uit de OAB-middelen van € 47.000 komt als gevolg van het nieuwe verdeelplan te vervallen. Zie ook de toelichting op taakveld 43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
3e veld Rapid zandingestrooid kunstgras	335	-49	V	286	5
Vestingplan 2020, Bastion VIII	250	-		250	
Herontwikkeling park 10e Penninglaan	100	-100	V	0	1
Herinrichting park 10e Penninglaan	0	420	N	420	1
Ravelijn Oostgracht	50	-		50	
Vorbereiding kades Stationsweg	50	-		50	
Cultuurhuis	7.000	-		7.000	
Actiewagen	30	-		30	
Hardware en audiovisuele middelen RAG- museum	70	-		70	
Inventaris en verlichting museum	45	-		45	
Speelruimteplan 2020	203	-100	V	103	1
Speelruimteplan 2021	203	-140	V	63	1,2
Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden	854	-129	V	725	5
Vervangen 4e veld GJS door kunstgrasveld	531	-99	V	432	3,5
Vestingplan, vervangen meubilair	55	-		55	
Aanleg multifunctioneel buitensportveld	0	400	N	400	4
Lasten	9.777	203	N	9.980	
Vestingplan 2020, Bastion VIII	100	-		100	
Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden	7	-		7	
Baten	107	-		107	
Totaal investeringen	9.670	203	N	9.873	

Nr.	Bijstelling investeringen
1.	De werkzaamheden voor de herinrichting van de omgeving 10e Penninglaan met sport- en speelvoorzieningen, het vergroten van de waterbergingscapaciteit en de herinrichting en renovatie van de openbare ruimte dienden als één project aanbesteed te worden. Hiervoor worden de investeringsbudgetten Speelruimteplan 2020 met € 100.000, Speelruimteplan 2021 met € 50.000, Beschoeiingen (op programma Duurzaamheid) met € 50.000, Herontwikkeling park 10e Penninglaan met € 100.000 en het investeringsbudget voor waterberging op diverse locaties met € 20.000 afgeraamd. Samen met een bijdrage uit de afkoopbedragen van bouwontwikkelaars voor de compensatie van aanleg van waterbergingscapaciteit (waterbergingsbank) van € 100.000 vormen deze één investeringsbudget van € 420.000. voor Herinrichting park 10e Penninglaan.
2	Door de vertraging van het project Herinrichting van de omgeving 10e Penninglaan, is de verwachting dat het budget voor het Speelruimteplan 2021 niet volledig zal worden besteed. Naast de verlaging van dit investeringsbudget voor de herinrichting van de omgeving 10e Penninglaan met € 50.000 wordt daarom € 90.000 doorgeschoven naar het Speelruimteplan 2022.
3	In het investeringsbudget Vervanging 4e veld GJS was een component voor de aanleg van watercompensatie opgenomen. Van het restantbudget van € 99.000 wordt voor deze aanleg een investeringsbudget van € 75.000 opgenomen op programma Duurzaamheid.
4	Het investeringsbudget voor de aanleg van een multifunctioneel buitenspeelveld in Hoog Dalem wordt op programma Sport, cultuur en recreatie verantwoord in plaats van op programma Onderwijs. Zie ook de toelichting op programma Onderwijs.
5	Omdat de kwestie met betrekking tot de btw over sportuitgaven met de Belastingdienst is opgelost, kunnen de restant investeringsbudgetten voor de watervelden Rapid (veld 1 en 2), voor het zandingestrooide kunstgrasveld (veld 3) en voor het kunstgrasveld GJS van respectievelijk € 129.000, € 50.000 en € 24.000 worden afgeraamd.

3.7 Programma 7 Sociaal domein

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Voorkomen overbelasting	In 2021 zijn we met de pilot 'Respijtzorg Thuis' gestart. Mantelzorgers kunnen door middel van deze pilot thuis (professionele) hulp voor hun zorgvrager inzetten. Hierdoor kunnen we de mantelzorger tijdelijk ontlasten en hopen hiermee overbelasting te voorkomen. Medio juni hebben we op deze manier al 14 mantelzorgers kunnen ondersteunen. Een aantal ontmoetingsactiviteiten is vanwege de lockdown niet doorgegaan. Uiteraard zijn we voor de mantelzorger bereikbaar gebleven. We hebben de mantelzorgers met nieuwsbrieven actief geïnformeerd. In de Week van de Jonge Mantelzorger, in juni organiseerden we voor deze groep een aangepaste activiteit. We houden de maatregelen van het RIVM nauwlettend in de gaten of meer trainingen en activiteiten veilig opgestart kunnen worden.
Integraal Sociaal Beleid	Voor het bewaken van het Integraal Sociaal Beleid is een monitor ontwikkeld. Hierin worden de doelen zoals vastgesteld in het Integraal Sociaal Beleid cijfermatig gemonitord. Deze doelen zijn SMART-geformuleerd, gebruikmakend van diverse bestaande monitoren. Zo kunnen we zien of we op de juiste weg zitten en of de gestelde doelen gehaald gaan worden. Verder werken we aan de vier doelen van het Integraal Sociaal Beleid, te weten: 1) gezonde leefstijl, 2) een leefomgeving die bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners, 3) iedereen doet mee en 4) passende zorg en ondersteuning. Er worden steeds meer koppelingen gelegd en er wordt integraal gewerkt. Twee voorbeelden hiervan zijn: Kijk op de wijk waar we integraal kijken naar de wijken en Gorinchem Inspireert waar de verbinding tussen cultuur en het sociaal domein is gelegd en samen wordt opgetrokken.
Aandacht voor eenzaamheid	Het streven is een samenleving waar mensen naar elkaar omzien en voorkomen dat mensen vereenzamen. Waarbij er aandacht is voor onze inwoners die geen beroep kunnen doen op een sociaal netwerk. Bij de aanpak wordt gekeken naar de demografische gegevens en behoefte per wijk. De aanpak is maatwerk. De Lingewijk, Stalkaarsen en Gildenwijk zijn de wijken met de hoogste eenzaamheidscijfers en daar ligt meteen onze focus. Dat niet wil zeggen dat wijken met een lager percentage vergeten worden. Er wordt integraal samengewerkt op thema's zoals mantelzorg en inzet van vrijwilligers om eenzaamheid zo breed mogelijk te bestrijden. En zo het percentage van mensen dat zich eenzaam voelt effectief te verlagen. In het project 'Netwerkversterking 65+' worden ouderen gekoppeld aan een ervaringswerker die samen met de oudere werkt aan het vergroten en versterken van het netwerk. Gespreksleidertrainingen, waaraan negen organisaties deelnemen, dragen bij aan nieuwe gespreksgroepen in de stad voor mensen die verbinding zoeken met anderen. Ook de beweeggroepen van het project SeniorenFit bevorderen ontmoetingen en kunnen daardoor eenzaamheid tegengaan.
Anders sturen op zorg-inkoop	Per 1 juli zijn de inkoopafspraken met aanbieders van de maatwerkvoorziening 'Begeleiding' gewijzigd. De arrangementen en de tarieven voor individuele begeleiding zijn aangepast. Voor dagbesteding laten we resultaatfinanciering los en gaan we terug naar PxQ-financiering. Ook hier zijn de tarieven aangepast. Deze wijzigingen leveren niet alleen beter maatwerk op, we besparen ook nog eens op de kosten ten opzichte van de huidige tariefafspraken. Na de afronding van dit wijzigingstraject, zijn we gestart met de voorbereiding van een nieuwe inkoopprocedure voor de maatwerkvoorziening Begeleiding. Dit traject loopt tot 1-1-2023.

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	De voorbereidingen voor een nieuwe inkoopprocedure voor huishoudelijke ondersteuning zijn in volle gang. Volgens de planning is de inkoopprocedure in december 2021 voltooid en gaan op 1-1-2022 de nieuwe overeenkomsten in. We zien 2022 als een overgangsjaar waarin cliënten gedurende het jaar opnieuw geïndiceerd worden. Om die reden worden de overeenkomsten met bestaande aanbieders nog een keer met een jaar verlengd. Daarmee kan de overgang van resultaatfinanciering naar PxQ en - in het voorkomende geval - overdracht van cliënten van bestaande naar nieuwe aanbieders zorgvuldig plaatsvinden.
Inrichting dementievriendelijke gemeenschap	Twee keer per jaar bieden we de training 'Dementie en Nu' aan voor mantelzorgers die naasten met dementie bijstaan. De training biedt handvatten voor mantelzorgers om overbelasting en uitval te voorkomen. De eerste groep van 12 deelnemers heeft deze training bijna afgerond. Het Alzheimer Café is in mei en juni 2021 online georganiseerd en werd goed bezocht. Het verenigingsleven en de activiteiten in de buurthuizen lagen in 2021 grotendeels stil. Om die reden hebben we de trainingen opgeschort. In september en oktober hervatten we de trainingen.
Eigen bijdrage Wmo	Het abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen is in 2019 ingevoerd. Wmo-cliënten betalen voor het gebruik van Wmo-voorzieningen een eigen bijdrage van € 19 per maand. De invoering van het abonnementstarief heeft geleid tot een stijging van het aantal Wmo-cliënten. Dit zien we met name terug bij huishoudelijke ondersteuning. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft eind 2020 gemeenten opgeroepen te overwegen om een inkomenstoets in te voeren in het kader van 'eigen kracht'. Hiervan wordt afgezien omdat dit niet juridisch houdbaar is.
Sociaal Team	Het Sociaal Team Gorinchem is gedurende de lockdown bereikbaar gebleven voor hulpvragen van inwoners en de zorg en welzijnspartners in de stad. We zien dat de vindbaarheid van het team, ook door de vernieuwde website van het sociaal team, is vergroot. Daarnaast heeft het team ingezet op meer integraal en dus domein overstijgend samenwerken om te doen wat nodig is en echt werkt voor de inwoners. Bijkomend voordeel is dat we de doelmatigheid van de zorg en ondersteuning vergroten. De volgende projecten hebben in 2021 de volle aandacht: Anders Zorgen (waarbij de grip op jeugdhulp en jeugdhulp naar voren centraal staan), Ketenaanpak Schulden (samenwerking tussen diverse partners uit de stad om schuldenproblematiek terug te dringen) en Jeugdhulp op School (waarbij de jeugdprofessional zo vroeg mogelijk intervenueert om escalatie op latere leeftijd te voorkomen).
Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo en Jeugd	De Service Organisatie Jeugd voert de regie over het CEO voor jeugdhulp in onze regio. Voor het CEO 2021 zijn verbeteringen doorgevoerd op basis van input uit de werkgroep, de gesprekken met gemeenten en het Jeugdervaringenteam (JET). Dit gaat met name om activiteiten ter verhoging van de respons, verbeteringen in de vragenlijsten, de begeleidende brief, de meetmomenten en eventuele extra verhelderende interviews. Er is onderzocht hoe we de cliëntervaringen en de resultaten van het CEO beter kunnen benutten. In juli 2021 is het Sociaal Team met een pilot gestart om onafhankelijk de cliëntervaringen te onderzoeken bij 60 cliënten. Dit valt buiten de standaard uitgestuurde vragenlijsten. Vorig jaar zijn we binnen de Wmo gestart met de inrichting van het continu CEO. De respons blijft wat achter bij de oude vorm van onderzoek. Dit jaar vindt een evaluatie plaats. In deze evaluatie nemen we mee dat de 10 verplichte vragen komen te vervallen. We denken ook na over een eventuele koppeling met het CEO Jeugd. Net als de optie om meer kwalitatief onderzoek uit te voeren in plaats van alleen kwantitatief onderzoek.
Preventieprogramma's en activiteiten	In 2018 is het Nationale Preventieakkoord gepubliceerd. Elke gemeente mag dit akkoord vertalen naar een Lokaal Preventieakkoord. In juni 2021 is het lokale

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	preventieakkoord 'Samen voor een gezonder Gorinchem' tot stand gekomen. De centrale thema's zijn: de vermindering van roken en alcoholgebruik en de aanpak van overgewicht onder de inwoners. De focus ligt op preventie.
Rookvrije buitenruimte	Vanaf 1 juli 2021 zijn alle (semi-)publieke en openbare gebouwen verplichte rookvrije zones, dus ook het stadhuis. Met de verschillende scholen die in de buurt van sportcomplex de Hoefslag liggen, wordt gewerkt aan een rookvrije buitenruimte. In september starten de GGD, Youz (Youz biedt specialistische zorg voor jeugd en gezin) en Gorinchem Beweegt samen een regionale en lokale campagne rondom rookvrije buitenruimtes. De focus ligt op sportverenigingen.
Leven lang bewegen	Zoals vastgesteld in de Kracht van Sport-Extra zetten we actief in op een gezonde leefstijl bij 2 tot 5-jarigen en 24 tot 45-jarigen. Daarnaast is er in pijler 2 van het sportbeleid extra aandacht voor alle doelgroepen waarbij bewegen niet vanzelfsprekend is. De inclusieve sportvereniging staat centraal. De sportvereniging moet een plek zijn waar iedereen met en zonder beperking, ouderen, mensen met een laag inkomen, de LHBTI+ community, mensen/jongeren met verschillende culturele achtergronden zich thuis kunnen voelen. Kortom iedereen moet kunnen meedoen en iedereen hoort erbij. In het programma SeniorenFit komen ook senioren aan bod. Terwijl we dit wijkgericht door de hele stad uitrollen, gaan ook reguliere activiteiten met aandacht voor de overige doelgroepen gewoon door.
Buurthuisfunctie Haarsekade 120	Begin 2021 is PoGo (ook wel bekend als Poppodium Gorinchem) gestopt met de activiteiten aan de Haarsekade 120. Mede door corona bleek het niet haalbaar om het Poppodium Gorinchem in combinatie met de buurthuisfunctie goed vorm te geven. In het tweede kwartaal heeft de stichting Boukie het initiatief genomen om buurthuisactiviteiten en een ontmoetingsplek voor alle doelgroepen aan de Haarsekade 120 te organiseren. Deze locatie heet vanaf medio 2021 'Centraal'. De activiteiten van de Talentontwikkelingsplek 'In de Ruimte' zijn verplaatst naar Centraal. Met stichting Boukie wordt bekeken of de ontmoetingsplek Centraal verder doorontwikkeld kan worden als talentontwikkelingsplek voor jongeren.
Inburgering	Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Met deze nieuwe wet krijgen gemeenten de regie over de inburgering van statushouders en gezinsmigranten. In februari 2021 is het beleidsdocument Inburgering vastgesteld. De rest van het jaar bereiden we samen het nieuwe inburgeringssysteem voor. Hiervoor zetten we onder andere de pilots 'De Taalsnelweg naar Werk' en 'Het Toekomstboek' in. De gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden hebben in 2020 een gecombineerde aanbesteding uitgeschreven voor de inkoop van educatietrajecten onder de Wet Educatie Beroepsonderwijs en de leerroutes B1 (gericht op taalniveau B1) en Z (gericht op zelfredzaamheid) onder de nieuwe Wet Inburgering. Na een gerechtelijke procedure heeft het Gerechtshof de gemeenten opgedragen om de opdracht aan IVIO te gunnen. Vanaf het begin van het nieuwe schooljaar 2021-2022 zal IVIO de educatietrajecten in onze gemeente gaan verzorgen. Het aanbod van de leerroutes start per 1 januari 2022, als de nieuwe Wet Inburgering in werking treedt.
Decentralisatie Beschermd Wonen	Het proces van uitname chronische GGZ Beschermd Wonen indicaties Wmo naar de Wet langdurige zorg dat per 1 januari 2021 geldt, is nog niet volledig afgerond. Dit komt mede door de achterstand bij het CIZ (instantie die beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor zorg uit de Wet langdurige zorg). De centrumgemeente (Dordrecht) heeft overbruggingsafspraken gemaakt met het Rijk, zodat zorgcontinuïteit voor deze cliëntgroep geborgd blijft.

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	Er is voortvarend gewerkt aan het opstellen van de regionale 'Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen' om extra capaciteit voor opvang van kwetsbare groepen mensen in elke gemeente te gaan realiseren. In uitwerking daarvan werkt de gemeente Gorinchem met zorgaanbieder Opvang en woningcorporatie Poort6 aan de invulling van het gemeentelijk aandeel in de regionale opgaven. Het eerste projectplan voor opvang van dakloze gezinnen in Gorinchem is inmiddels opgeleverd en wordt gerealiseerd. De verkenning van een overgangproject voor zogeheten 'Zorgmijdende Buitenslapers' is gestart met de centrumgemeente. De toegang voor de opvang van daklozen is nu centraal georganiseerd via Toegangspoort Nieuwe Start. GGD Zuid-Holland Zuid voert deze taak uit. In samenwerking met het Sociaal Team is op 1 juli het werkproces 'briefadres voor dak- en thuislozen' ingeregeld in Gorinchem. In de coronaperiode zijn de uitgaven van de centrumgemeente voor opvang opgelopen. Voor het jaar 2020 is compensatie ontvangen. De centrumgemeente is opnieuw in gesprek met het Rijk over een volgende tranche coronacompensatie voor deze extra uitgaven. Tijdens de beperkende maatregelen die corona de eerste vier maanden van 2021 met zich meebracht, is de continuïteit van zorg geborgd geweest voor individuele maatwerkbegeleiding Wmo Bescherm Wonen Thuis en Intramuraal. Nu de coronamaatregelen versoepelen, pakt de centrumgemeente de draad ook weer op met het aanbieden van groepsgerichte dagbesteding Beschermd Wonen. Zo ook de innovatieprojecten met groepsgericht aanbod zoals Feniks, in het kader van de Proeftuin Maatwonen. De inloopfuncties voor de psychisch kwetsbare groepen met activiteiten aanbod aan de Wijnkoperstraat 2 en Kop van de IJsbahn zijn tijdens de lockdownperiode met aangepaste maatregelen en afspraken opengebleven. Dit was van grote waarde voor de bezoekers omdat ze hierdoor niet vereenzaamden en ook de kans op terugval in psychisch functioneren laag bleef.
Gezondheidsmonitor	Dit najaar wordt een extra (landelijk) corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 uitgevoerd. Door de coronamaatregelen ondervindt een deel van de jongeren psychosociale hinder. De hinder is merkbaar in het dagelijks leven en in de schoolprestaties. Met het onderzoek worden de gevolgen van corona inzichtelijk gemaakt. De GGD voert dit onderzoek uit. Een tussentijdse rapportage wijst uit dat de deelname aan het onderzoek onder scholen in het voortgezet onderwijs ook in Gorinchem positief verloopt.
SamenGorinchem	Sinds 2021 is de vrijwilligersvacaturebank te vinden op SamenGorinchem. In juni had het platform al 15.000 unieke bezoekers. In augustus komt de sociale kaart op SamenGorinchem beschikbaar. De sociale kaart brengt diverse initiatieven en organisaties in beeld die in Gorinchem actief zijn rondom welzijn, zorg en maatschappelijke dienstverlening.

Sociaal domein (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	4.054	65	N	4.119	4.119	1,2,3,4,5,6
TV62 Wijkteams	3.407	6	N	3.413	3.413	
TV63 Inkomensregelingen	18.837	2.160	N	20.997	20.997	7,8,9,10,11
TV64 Begeleide participatie	8.396	-		8.396	8.396	
TV65 Arbeidsparticipatie	2.397	-		2.397	2.397	
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.173	109	N	1.282	1.282	12
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	6.419	676	N	7.095	7.095	13,15,16
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	8.783	-		8.783	9.463	17
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	1.439	180	N	1.619	1.619	18,19
TV682 Geëscaleerde zorg 18-	478	83	N	561	561	20
TV71 Volksgezondheid	1.825	-41	V	1.784	1.784	
Lasten	57.208	3.238	N	60.446	61.126	
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	907	-43	N	864	864	
TV62 Wijkteams	50	36	V	86	86	
TV63 Inkomensregelingen	13761	2.667	V	16.428	16.428	7,8,11
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	200	61	V	261	261	14
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	913	163	V	1.076	1.076	18
TV71 Volksgezondheid	10	-		10	10	
Baten	15.840	2.884	V	18.724	18.724	
Totaal van saldo baten en lasten	-41.368	-354	N	-41.721	-42.401	
Stortingen in reserves	297	-		297	683	21
Onttrekking aan reserves	828	430	V	1.258	1.258	22
Saldo	-40.836	76	V	-40.760	-41.826	

Nr. Bijstellingen en prognose exploitatiebudgetten

- 1 In 2020 heeft een aanbesteding van de MolenHopper (vervoer op maat) plaatsgevonden. De financiële effecten waren nog niet verwerkt in de begroting 2021. Het nieuwe zonetarief per 2021 is € 0,19 lager dan het oude tarief. Dit levert een voordeel op van € 63.000 en is structureel verwerkt in de PPN 2022.
- 2 In verband met de nieuwe Wet inburgering die per 1 juli 2021 in werking zou treden is in 2020 een incidentele bijdrage in de uitvoeringskosten van € 73.000 ontvangen. De wet is uitgesteld en treedt naar verwachting per 1 januari 2022 in werking. Dit bedrag ad. € 73.000 wordt verrekend met de reserve Sociaal domein.
- 3 Er vindt een overheveling plaats van € 14.000 taakveld 62 wijkteams naar taakveld 61 samenkracht en burgerparticipatie. Het Mantelzorgsteunpunt zal dit budget structureel inzetten om de mantelzorgers met een hulpvraag passend en naar behoefte te ondersteunen. Dit varieert van cursussen, (groeps)activiteiten voor de

Nr. Bijstellingen en prognose exploitatiebudgetten

- mantelzorger tot vervangende mantelzorg thuis. Een deel van deze taken werd tot 2021 door het sociaal team uitgevoerd. Vanaf 2021 wordt de ondersteuning vanuit dit centraal steunpunt opgepakt.
- 4 De regionale implementatie-afspraken WVGZ 2020/2021 omtrent de Wet verplichte GGZ lopen door in 2021. De hiervoor benodigde extra middelen ad. € 8.000 worden verrekend met de reserve Sociaal domein.
 - 5 In 2020 is er gestart met de uitrol van SamenGorinchem, het platform vóór en door inwoners waar vraag, aanbod én mooie initiatieven bij elkaar komen. In 2020 hebben er diverse betalingen plaatsgevonden in de vorm van eenmalige aanschafkosten, de jaarlijkse licentiekosten van het MijnBuurtje-platform en de gekozen modules en trainingen. Ook in 2021 zal het platform uitbreiden en zullen er uitgaven gedaan worden, zoals de jaarlijkse licentiekosten van bijvoorbeeld de sociale kaart en aanschafkosten van eventuele andere af te nemen modules. De hiervoor benodigde extra middelen ad. € 18.000 worden verrekend met de reserve Sociaal domein.
 - 6 In 2020 hebben er (door corona) minder activiteiten plaatsgevonden rondom de preventieve verslavingszorg, met name rondom het alcohol preventie- en handavingsplan. Deze activiteiten worden in 2021 voortgezet. De hiervoor benodigde extra middelen ad. € 14.000 worden verrekend met de reserve Sociaal domein.
 - 7 Het BUIG-budget voor verstrekking van uitkeringen is voor 2021 bijgesteld van € 13 mln. naar € 14 mln. Derhalve worden de baten en lasten structureel verhoogd met € 985.000, deze extra middelen van het Rijk worden rechtstreeks aan Avres doorbetaald.
 - 8 Voor de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) heeft Gorinchem in 2021 een bedrag van € 1.645.000 ontvangen. De baten en lasten worden verhoogd met dit bedrag. Dit is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Deze regeling wordt voor Gorinchem uitgevoerd door Avres. Het bedrag van € 1.645.000 (voor tranche 3 en 4) is doorbetaald aan Avres. Zie ook het hoofdstuk 'ontwikkelingen Covid-19 corona'.
 - 9 Er heeft een budgettaire neutrale herverdeling van de bedrijfsvoeringskosten van Avres (€ 546.000) plaatsgevonden over de taakvelden 63 inkomensregelingen en 671 maatwerkdienstverlening 18+. Dit heeft gevolgen voor de hoogte van de lasten per taakveld, maar heeft voor de begroting per saldo geen effect.
 - 10 In 2021 is meer gebruik gemaakt van de minimaregelingen en bijzondere bijstand. Dit komt door corona, plaatsingen statushouders en vermindering van de debiteuren opbrengsten. Avres, die de regeling voor ons uitvoert, heeft aangegeven dat de toename van de kosten ad. € 81.000 structureel is. De structurele gevolgen zijn verwerkt in de PPN 2022. Het Minimabeleid is een zogeheten 'open einde-regeling'.
 - 11 De definitieve afrekening 2018 van het declaratiedeel van de BBZ (Bijstand Besluit Zelfstandigen) leidt tot een eenmalig voordeel van € 43.000.
 - 12 In 2019 heeft een aanbesteding plaatsgevonden van de Wmo-hulpmiddelen. Hiertoe behoren onder andere rolstoelen, scootmobielen, andere vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen. De aanbesteding heeft geleid tot (structureel) hogere kosten die worden bijgeraamd (€ 109.000). De structurele gevolgen zijn verwerkt in de PPN 2022.
 - 13 Schuldhulpverlening (€ 546.000) betreft herverdeling van de bedrijfsvoeringskosten van Avres (zie taakveld 63).
 - 14 De opbrengsten uit eigen bijdragen Wmo zijn hoger dan oorspronkelijk geraamd. Dit hangt in belangrijke mate samen met toename van het aantal cliënten, mede als gevolg van de invoering van het abonnementstarief. Er wordt structureel € 61.000 bijgeraamd als extra opbrengst. De structurele gevolgen zijn verwerkt in de PPN 2022.
 - 15 De geprognostiseerde uitgaven Huishoudelijke Ondersteuning zijn hoger dan gebudgetteerd en worden bijgeraamd voor € 100.000. De kostenstijging hangt samen met de verdere groei van het aantal cliënten. Er is een rechtstreeks verband met de invoering van het abonnementstarief. Dit is een landelijke trend. Ook de verdergaande vergrijzing en extramuralisering is hiervoor een verklaring.
 - 16 Alle cliënten met huishoudelijke ondersteuning dienen geherindiceerd te worden. De huidige werkwijze (resultaatfinanciering zonder een objectief normenkader) is juridisch niet meer houdbaar. Daarom wordt teruggegaan naar de PxQ-systematiek op basis van een juridisch geaccepteerd normenkader (het zogenaamde

Nr. Bijstellingen en prognose exploitatiebudgetten

HHM-normenkader). Dit vraagt herindicering van alle HO-cliënten (1.000 cliënten). De herindicaties kunnen niet vanuit de beschikbare formatie worden uitgevoerd. Voor inhuur van externe ondersteuning is in 2021 een bedrag nodig van € 30.000 en in 2022 naar verwachting € 78.000. Dit laatste bedrag wordt in de begroting 2022 verwerkt. De kosten worden ten laste van de reserve Sociaal domein gebracht.

- 17 De eerste bestuursrapportage van de DGJ/SOJ (Service Organisatie Jeugd) geeft aan dat de kosten fors gaan toenemen (€ 680.000). Deze kostenstijging wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet realiseren van de beoogde kostenreducties, zowel lokaal als regionaal, die opgenomen zijn in de begroting van de SOJ. De overschrijding wordt daarnaast veroorzaakt door de stijging van de kosten van jeugdhulp als gevolg van een gestegen inzet per jeugdige bij zorgaanbieders. Afgelopen jaar en dit jaar heeft de coronapandemie tot intensievere en langdurige zorgtrajecten geleid. Binnen Gorinchem zien we dit vooral binnen de categorieën Basis GGZ en Jeugd en Opvoedhulp. Het Rijk heeft inmiddels aangegeven dat er extra middelen beschikbaar komen, als gevolg van de stijging van de kosten van de jeugdzorg (zie ook nr. 21).
- 18 Het budget transformatie Beschermd Wonen is bijgesteld met €163.000. De definitieve vaststelling van de rijksbijdrage 2020 voor Beschermd Wonen en Opvang, via de centrumgemeente Dordrecht, valt voor Gorinchem € 163.000 hoger uit dan verwacht. Dit bedrag zal ingezet worden voor innovatieprojecten voor de Proeftuin Maatwonen.
- 19 Er is in 2020 voor twee jaar een budget door het Rijk verstrekt voor kosten ten behoeve van inzet op uitbreiding voor dak- en thuislozen. Dit project loopt nog door in 2021. De hiervoor benodigde extra middelen ad. € 18.000 worden verrekend met de reserve Sociaal domein.
- 20 Er heeft een budgettaire neutrale herverdeling van de budgetten DGJ/gezondheid plaatsgevonden van taakveld 71 volksgezondheid naar taakveld 682 geëscaleerde zorg 18- ad. € 83.000. Dit heeft gevolgen voor de hoogte van de lasten per taakveld, maar heeft voor de begroting per saldo geen effect.
- 21 Van het Rijk wordt €1.066.000 ontvangen als compensatie voor de stijgende kosten van de jeugdzorg. Rekening houdend met de geprognostiseerde extra kosten jeugdzorg van € 680.000 (zie ook nr. 17) zal het resultaat bij de jaarrekening worden toegevoegd aan de reserve Sociaal domein.
- 22 De voor- en nadelen op het programma Sociaal domein worden (per jaar) verrekend met de reserve Sociaal domein. De bijstellingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de Wmo-kosten, de Wmo-hulpmiddelen en huishoudelijke ondersteuning (€ 238.000), en voor diverse projecten die doorlopen van 2020 naar 2021 (€ 234.000).

3.8 Programma 8 Duurzaamheid

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Regionale energiestrategie (RES)	De RES 1.0 regio Albasserwaard is door de gemeenteraden van Gorinchem en Molenlanden op 23 april 2021 vastgesteld. Op 1 juli 2021 is, de door de Provinciale Staten vastgestelde RES 1.0, aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Momenteel wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan waarin de vijf pijlers van de RES 1.0 zijn opgenomen.
Opzet lokaal kenniscentrum Duurzaamheid en Klimaat	We ronden de acties rondom de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) per 1 juli 2021 af en gaan deze verantwoorden volgens de SISA-regeling. Het vervolg op de RRE-regeling is de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen-regeling (RREW). De regeling loopt van 1 april 2021 tot en met 31 juli 2022 en is naast huiseigenaren gericht op huurders, Verenigingen van Eigenaars en minima. Wederom werken we samen met onze regionale partners: het Regionaal Energieloket en Het Nieuwe Wonen. Verder wordt samengewerkt met woningcorporatie Poort6, huurdersvereniging HP6, mensontwikkelbedrijf Avres, de Voedselbank Gorinchem en Stichting Leergeld. We zetten een breed actiepakket in, met onder andere voucheracties, wooncoaches, webinars, bewonersavonden (als de coronaregels dit toestaan) en inkoopacties. Het idee voor een lokaal kenniscentrum duurzaamheid en klimaat wordt als gedachte meegenomen in de opzet van de regionale beroepen- en innovatiecampus (RBIC). We blijven kijken hoe het kenniscentrum in verbinding kan staan met het educatief Natuurcentrum. Daarnaast is in samenwerking met het Regionaal Energieloket en Het Nieuwe Wonen en via onze website 'Duurzaam Gorinchem' veel informatie te vinden voor inwoners en ondernemers die willen verduurzamen. Met deze energiebesparende activiteiten en via Duurzaam Gorinchem wordt lokaal invulling gegeven aan de Global Goals, specifiek Goal 7 – betaalbare en duurzame energie, en Goal 11 – duurzame steden en gemeenschappen.
Subsidies rijk en provincie	Waar mogelijk maken we gebruik van subsidiemogelijkheden van de Europese Unie (EU), het Rijk en de provincie. We lichten inwoners, organisaties en bedrijven in over de wijze waarop de onrendabele top (van de diverse investeringen) maximaal kan worden ondersteund. Met als doel een versnelde inzet op energiebesparing en verduurzaming van Gorinchem. Voor de realisatie van de eerste fase warmtenet in de Gildenwijk voor de aansluiting van 1.000 sociale huurwoningen zijn in 2020 en 2021 diverse subsidies toegekend voor een bedrag van € 5,9 mln. Van 2020 tot juni 2021 hebben we gebruik kunnen maken van de RRE-regeling die het Rijk beschikbaar stelde. We hebben dit budget ingezet voor kleine energiebesparende maatregelen aan particuliere woningen, wijkbesparingsprogramma en inzet bij minima. Met de RREW hebben we subsidie ontvangen voor het uitvoeren van acties en het dekken van overheadkosten. De officiële looptijd van de RREW is van 1 april 2021 tot en met 31 juli 2022. Voor Gorinchem start de RREW-regeling op 1 juli 2021 en eindigt de regeling op 31 juli 2022. Met de eerdere RRE-regeling is ervaring opgedaan met het beter betrekken van onze inwoners. Daarom hebben we er vertrouwen in dat we de RREW-regeling met een goed resultaat in juli 2022 gaan afsluiten.
Aanwijzen energiecoaches	De inzet van energiecoaches gebeurt bij zowel de RRE als bij de RREW-regeling. Binnen de RREW-regeling is ook een beperkt budget beschikbaar voor de training van

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen	twee nieuwe energiecoaches. In overleg met Poort6 en Het Nieuwe Wonen bepalen we of dat vrijwilligers zijn van HP6 of Het Nieuwe Werken of dat we wijkcoaches van Poort6 hiervoor opleiden. In 2019 heeft een toegankelijkheidsscan opgeleverd dat er ingezet moet worden op voldoende beschikbare toiletten in onze stad. Dit is op verschillende manieren ingevuld: sinds juni is er een extra tijdelijke toiletvoorziening bij Buiten de Waterpoort geplaatst, zijn alle beschikbare toiletten via de app Hoge Nood te registreren en er is een lijst opgesteld met 10 ondernemers die laten weten dat ze toegankelijke toiletten hebben.
Biodiversiteit	Volgend op het duurzaamheidsbeleid 2017-2021 wordt gewerkt aan het behoud en het versterken van biodiversiteit. Ecologisch groenbeheer en behoud van flora en fauna in de openbare ruimte is vastgelegd in het beleid 'Openbare ruimte buitengewoon groen'. Met vrijwilligers en organisaties zoals Prachtlint, Stichting Gorinchem Natuurlijk Groen, het Natuurcentrum en de Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard werken we continu aan het behoud en de versterking van biodiversiteit. Dit is terug te zien in deelname aan Operatie Steenbreek, het NK Tegelwippen, de aanleg van een tiny forest en participatie in het groenste fietsnetwerk van Nederland. Er is actie ondernomen op het vergroten van biodiversiteit-bewustzijn via de gemeentelijke kanalen, zoals de Trots op Groen Gorinchem-filmpjes en Gorinchem Duurzaam-weken. Vergroening en versterken van biodiversiteit zijn belangrijke buffers voor klimaatverandering en worden opgenomen in de regionale (RAS) en lokale adaptatie strategie (LAS). Het onderzoek ecologische verbindingzones en het ideeënboek natuur inclusief ontwerp zijn hiervoor belangrijke startpunten. Klimaatadaptatie is ook onderdeel van het Rioleringsplan. In 2021 is een groot gebied rondom de Tets van Goudriaanstraat heringericht met waterdoorlatende groene tegels in plaats van betontegels.
Afval- en Grondstoffenbeleid	In de raadsvergadering van 24 juni 2021 is het nieuwe Afval- en Grondstoffenbeleid vastgesteld. Net zoals dit ook bij de andere aan de GR Waardlanden deelnemende gemeenten is gebeurd. Volgens planning zal vanaf 2022 worden gestart met de implementatie daarvan. Een niet onbelangrijk onderdeel van het beleid is het Waardlanden breed verminderen van het afvaltoerisme en het aantal bijplaatsingen van afval naast de containers. Vooruitlopend hierop is in Gorinchem al gestart met een nieuw communicatietraject om inwoners te attenderen op een juiste wijze van afvalinzameling.

Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV72 Riolering	3.242	-5	V	3.237	3.237	
TV73 Afval	4.699	-		4.699	4.699	1
TV74 Milieubeheer	2.356	797	N	3.154	3.154	2
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	482	-	N	482	482	
Lasten	10.779	792	N	11.572	11.572	
TV72 Riolering	3.900	-		3.900	3.900	
TV73 Afval	5.098	-		5.098	5.098	
TV74 Milieubeheer	18	408	V	427	427	2
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	305	-		305	305	
Baten	9.322	408	V	9.731	9.731	
Totaal van saldo baten en lasten	-1.457	-384	N	-1.841	-1.841	
Stortingen in reserves	1.064	-		1.064	1.064	
Onttrekking aan reserves	1.225	423	V	1.648	1.648	2
Saldo	-1.296	39	V	-1.257	-1.257	

Nr. Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten

- Ook in 2021 blijven de verwerkingskosten van afval substantieel stijgen. Een eerste prognose van Waardlanden wijst op extra verwerkingskosten van € 800.000. Omdat het bestuur van de GR Waardlanden hiervoor bij de jaarstukken 2020 een reserve heeft gevormd uit de incidentele meevaller op de Nedvang-vergoeding, worden deze extra kosten (voorlopig) nog niet doorberekend aan de deelnemende gemeenten.
- De in het kader van de Regeling reductie energiegebruik 2020 ontvangen bijdrage van het Rijk is in 2020 niet geheel besteed. Het restant van € 30.000 wordt via deze tussenrapportage in 2021 opnieuw beschikbaar gesteld. Daarnaast is voor de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen in 2021 € 378.000 ontvangen. Deze mutaties leiden zowel voor de lasten als de baten tot een verhoging van de budgetten voor de uitvoering van deze regelingen van € 408.000. Daarnaast is in 2020 een deel van door de raad goedgekeurde budgetten voor diverse duurzaamheidsprojecten in het kader van de Energietransitie, zoals energiebesparing voor VVE's, groene daken en zonnepanelen, niet geheel benut. Het restant van 2020 bleef hierdoor in de reserve Duurzaamheid beschikbaar voor besteding in 2021. Via de tussenrapportage worden deze middelen onttrokken aan de reserve en beschikbaar gesteld voor uitvoering van de deelprojecten Energietransitie in 2021. Dit leidt tot een verhoging van de lasten met € 423.000. Deze worden onttrokken aan de reserve Duurzaamheid. De totale lasten als gevolg van het bovenstaande nemen € 831.000 toe. Hiertegenover staat een voordeel van € 34.000 op diverse posten.

Investeringsen (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Beschoeiingen 2020	588	-50	V	538	1
Beschoeiingen 2021	203	-		203	
GRP 2018	860	-		860	
GRP 2019	1.760	-		1.760	
GRP 2020	760	-		760	
GRP 2021	1.175	-		1.175	
Waterberging diverse locaties	177	-20	V	157	1
Watercapaciteit sportpark Dalem	0	75	N	75	2
Lasten	5.523	5	N	5.528	
GRP 2018	860	-		860	
GRP 2019	1.760	-		1.760	
GRP 2020	760	-		760	
GRP 2021	1.175	-		1.175	
Waterberging diverse locaties	47	100	V	147	1
Baten	4.602	100	V	4.702	
Totaal investeringen	921	-95	V	826	

Nr. Bijstelling investeringen

- De werkzaamheden voor de herinrichting van de omgeving 10e Penninglaan met sport- en speelvoorzieningen, het vergroten van de waterbergingscapaciteit en de herinrichting en renovatie van de openbare ruimte dienden als één project aanbesteed te worden. Het investeringsbudget Beschoeiingen wordt met € 50.000 verlaagd voor een deel van de dekking van het benodigde investeringsbudget van € 420.000. Ook wordt hiervoor een bijdrage van € 100.000 uit de 'waterbergingsbank' (vooruit ontvangen middelen van bouwontwikkelaars voor het compenseren van waterbergingscapaciteit) ingezet.
- In het investeringsbudget Vervanging 4e veld GJS was een component voor de aanleg van watercompensatie opgenomen. Het investeringsbudget voor deze aanleg van € 75.000 wordt verantwoord op programma Duurzaamheid in plaats van op programma sport, cultuur en recreatie.

3.9 Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Omgevingswet	De Omgevingswet is opnieuw uitgesteld en wordt nu op 1 juli 2022 ingevoerd. Ondanks het uitstel moet er nog veel werk verzet worden. In 2022 zorgen we ervoor dat we, volgens de lijn van het programmaplan dat (naar verwachting op het moment van schrijven) eind 2021 wordt vastgesteld, op tijd klaar zijn voor deze nieuwe wet. Voorbeelden van zaken waar we aan werken zijn; de omgevingsvisie Gorinchem 2050 (inclusief Omgevings effect rapportage), de eerste praktijkproeven van omgevingsplannen en de implementatie van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO).
Herontwikkelen pleinen	Onze woon- en leefomgeving moet veilig voelen, ons uitnodigen om naar buiten te gaan en om te ontmoeten. De kaders in dit beleid opent het perspectief om de fysieke structuur van de stad te verweven met de sociale structuur van de stad. In 2021 heeft dit geleid tot maatwerkgesprekken met bewoners rondom speelplekken in Mollenburg, de Tiny Forest met groen buitenlokaal, rondom de herinrichting van Tiende Penninglaan. En in de komende jaren zal dit nog een stap verder gebracht worden door de ontwikkeling van Kijk in de wijk. Een samenwerking tussen wonen, wijkbeheer, veiligheid, leefbaarheid en stadsbeheer
Woon- en Transformatievisie	Het actieprogramma van de woon- en transformatievisie wordt nu uitgevoerd. De volgende vijf acties zijn gereed of in gang gezet: 1) Per 1 maart 2021 beschikt de gemeente over een starterslening voor Gorcumers tot 35 jaar. 2) In het voorjaar is de eerste bestuurlijke startbijeenkomst geweest voor het opstellen van het actieplan wonen en zorg. 3) De zogenaamde zelfbewoningplicht en het anti-speculatiebeding voor nieuwe woningbouwprojecten wordt in oktober opgeleverd. 4) De beleidsuitgangspunten voor de huisvesting van arbeidsmigranten worden nader uitgewerkt en ter besluitvorming in het najaar voorgelegd. 5) Het proces voor het maken van de wijkvisies Kijk op de Wijk wordt eind dit jaar opgeleverd.
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	Net voor de zomervakantie waren de voor 2021 geraamde legesinkomsten al ruimschoots ontvangen (een overschrijding van € 40.000). Voor het komend halfjaar verwachten we nog eens € 200.000 aan leges te incasseren. Dit komt door diverse nieuwe bouwaanvragen zoals woningbouw in Hoog-Dalem en enkele onvoorziene vergunningen voor bedrijfsgebouwen. Voor heel 2021 schatten we de inkomsten op meer dan € 1,5 mln. We komen uit op een positief saldo van bijna € 240.000. Voor het extra werk dat we moeten doen om deze inkomsten te kunnen genereren, huren we dit jaar 1.600 uur extra capaciteit in die tegelijkertijd ook wordt ingezet voor de implementatie van de Omgevingswet.
Transformatie Arkelsedijk	Begin 2021 is de anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar ondertekend, nadat de voorhangprocedure bij de gemeenteraad was afgerond. In maart is de ontwikkelaar gestart om het gebiedsplan uit te werken tot een stedenbouwkundig plan. Daarnaast is de aanbesteding voor het opstellen van het bestemmingsplan voor deze ontwikkeling afgemaakt. In dit bestemmingsplan worden de infraprojecten die aan deze herontwikkeling zijn gekoppeld ook meegenomen. Zoals de bouw van de nieuwe brug over de Linge en het realiseren van een fysieke verbinding tussen het plangebied en de Lingewijk. In juni is het participatietraject over deze gebiedsontwikkeling inclusief infraprojecten met de stakeholders (waaronder de Lingewijk) van start gegaan. In 2020 zijn we in het verlengde van de Woon- en Transformatievisie begonnen met beleidsverkenningen over de verbreding van het gebruik van bedrijventerreinen, het

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	breder gebruik van sportaccommodaties en de spreiding van eerstelijnszorgvoorzieningen. Door capaciteitsgebrek en doordat participatie als gevolg van corona lastig is, zijn deze verkenningen vertraagd. De voorbereiding van de beleidsnotities wordt in 2021 verwacht. De beleidsnotities participatie en besluitvorming volgen in 2022. De verdiepingsslag over de transformatie van de stationsomgeving is een apart traject en maakt onderdeel uit van de Omgevingsvisie.

VROSV (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV81 Ruimtelijke Ordening	923	-81	V	842	842	1
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	5.970	3.457	N	9.427	9.427	2
TV83 Wonen en bouwen	2.835	200	N	3.034	3.034	1,4,8
Lasten	9.727	3.576	N	13.303	13.303	
TV81 Ruimtelijke Ordening	9	33	V	42	42	
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	6.376	3.741	V	10.117	11.928	2
TV83 Wonen en bouwen	1.489	799	V	2.289	2.289	3,5,6,7
Baten	7.874	4.573	V	12.447	14.258	
Totaal van saldo baten en lasten	-1.854	997	V	-856	955	
Stortingen in reserves	416	284	N	700	700	7
Onttrekking aan reserves	-	58	V	58	58	8
Saldo	-2.270	773	V	-1.497	314	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Dit betreft voor € 100.000 een correctie op een doorbelasting voor de Omgevingswet. Deze dient op taakveld 83 wonen en bouwen te worden verantwoord in plaats van op taakveld 81 ruimtelijke ordening.
2	De fasering van de grondexploitaties zorgt voor een verhoging van zowel de baten als lasten met € 3.307.000. Daarnaast wordt € 150.000 baten en lasten geraamd voor het project Arkelsedijk. Tevens wordt voor CV Hoog Dalem een verhoging van de baten geraamd ad € 284.000 op basis van de grondverkoop 2021. Deze wordt toegevoegd aan de reserve Infrastructuur. Verder prognosticeren we grondexploitatie voor de grondexploitatie Mollenburg een vrijval van de verliesvoorziening van € 17.000. De verkoop loopt naar verwachting. De grondexploitatie Lingewijk-Noord heeft een geprognosticeerde winstneming van € 1,7 mln. In 2021 is de grond van zowel de 1 ^{ste} als 2 ^{de} fase geleverd aan de ontwikkelaar. De grondexploitatie Kleine Haarsekade heeft een verwachte winstneming van € 155.000. Verder worden er kleinere meevallers verwacht ter hoogte van € 44.000.
3	Op basis van de aanvragen voor bouw/wabovergunningen kunnen de inkomsten voor dit jaar met € 390.000 naar boven worden bijgesteld.
4	De vastgoedportefeuille is de afgelopen jaren afgebouwd. Panden die geen functie vervulden in de kerntaken zijn afgestoten. Dit leidt ertoe dat de budgetten voor het beheer van deze panden verlaagd kunnen worden met € 25.000. Voor het realiseren van de verkopen van het snippergroen is € 50.000 aan extra lasten geraamd. Diverse posten zorgen voor € 37.000 aan extra lasten.
5	De windturbines op het te ontwikkelen bedrijventerrein Grote Haar zullen dit jaar niet worden gerealiseerd. De geraamde opbrengst van € 90.000 komt hiermee te vervallen.
6	De grond gelegen aan Stalkaarsen 3 is dit jaar verkocht. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 368.000. Daarnaast is er een perceel grond verkocht gelegen aan de Dokter van Stratenweg 15. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 31.000. Ook is een deel van het snippergroen verkocht waardoor de baten met € 100.000 worden verhoogd.
7	De storting in de reserve Infrastructuur heeft (gedeeltelijk) betrekking op een bijdrage van CV Hoog Dalem voor de bovenwijkse voorzieningen. Deze bijdrage is gebaseerd op de grondverkoop van de CV. Op basis van de grondverkoop 2021 wordt de storting met € 284.000 naar boven bijgesteld.
8	De onttrekking uit de reserve heeft met name te maken met de inzet van de reserve voor het Stegenplan (€ 38.000). Hiervoor zijn ook € 38.000 lasten opgenomen voor taakveld 83 wonen en bouwen om deze werkzaamheden uit te voeren.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Bouwrijp maken windmolens Groote Haar	60	-		60	
Lasten	60	-		60	
Bouwrijp maken windmolens Groote Haar	60			60	
Baten	60	-		60	
Totaal investeringen	0	-		0	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	De windturbines op het te ontwikkelen bedrijventerrein Grote Haar zullen dit jaar niet worden gerealiseerd.

3.10 Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV05 Treasury	1	-124	V	-123	-123	1
TV061 OZB Woningen	139	-		139	139	
TV062 OZB- niet woningen	105	-		105	105	
TV063 Parkeerbelasting	157	-		157	157	
TV064 Belasting Overig	246	-		246	246	
TV08 Overige baten en lasten	-239	451	N	212	212	6
Lasten	410	327	N	737	737	
TV05 Treasury	501	-100	N	401	401	2
TV061 OZB Woningen	4.732	-100	N	4.632	4.632	3
TV062 OZB- niet woningen	5.180	-195	N	4.985	4.985	3
TV063 Parkeerbelasting	1.734	-384	N	1.350	1.350	4
TV064 Belasting Overig	672	-		672	672	
TV07 Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds	73.727	842	V	74.569	76.913	5
TV08 overige baten en lasten	-	1.266	V	1.266	1.266	6
Baten	86.546	1.329	V	87.875	90.219	
Totaal van saldo baten en lasten	86.137	1.001	V	87.138	89.482	
Stortingen in reserves	445	255	N	700	700	7
Onttrekking aan reserves	3.526	-		3.526	3.526	
Saldo	89.218	746	V	89.964	92.308	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	De rentelasten zijn € 124.000 lager dan begroot. Dit is het gevolg van een lagere rente en doordat er minder leningen zijn aangegaan dan verwacht.
2	De gemeente heeft een garantstelling afgegeven voor de leningen die CV Hoog Dalem is aangegaan. Door de verkopen van CV Hoog Dalem is de schuldbetaling van CV Hoog Dalem afgenomen. Als gevolg hiervan ontvangt de gemeente een lagere vergoeding. De baten zijn € 100.000 lager dan begroot.
3	Het verschil van € 295.000 aan OZB-baten voor taakveld 061 en 062 heeft te maken met een lagere waardeontwikkeling van onroerend goed dan vooraf was voorzien.
4	Als gevolg van corona zijn de opbrengsten van het straatparkeren in kwartaal 1 en kwartaal 2 lager dan begroot. Op basis hiervan zijn de te verwachten baten verlaagd met € 384.000.
5	Van het Rijk is € 47.000 ontvangen om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector coronaproof kleinschalige activiteiten te organiseren op het gebied van cultuur, sport en andere vrijetijdsbesteding. Op basis van de meicirculaire 2021 wordt € 937.000 meer ontvangen van het Rijk. Ook wordt van het Rijk een compensatie van € 1.066.000 ontvangen voor stijgende kosten in de jeugdzorg. Omdat de bijstelling van deze bijdragen verloopt via een separaat raadsvoorstel zijn deze bedragen nu meegenomen in de prognose. Daarnaast is in de prognose rekening gehouden met een compensatie van € 341.000 door het Rijk voor gedeelde inkomsten als gevolg van corona.
6	De afgelopen jaren is op initiatief van de gemeente een btw-onderzoek uitgevoerd. Doel van dit onderzoek was enerzijds het beoordelen of we in alle gevallen op een juiste manier met de btw omgaan en anderzijds het afwikkelen van enkele lopende bezwaarschriften over ten onrechte teveel betaalde btw. In goed overleg met de belastingdienst is er in 2021 een vaststellingsovereenkomst gesloten, waarmee alle btw-vraagstukken zijn afgerond. Dit heeft ertoe geleid dat we recht hebben op een incidentele belastingteruggave van € 762.000. Om de kosten van de werkzaamheden in 2021 te dekken, alle conclusies van het onderzoek op de juiste wijze te borgen in de organisatie en een extra controle uit te voeren over boekjaar 2020 is € 100.000 nodig als uitvoeringsbudget. Het restant levert een incidenteel voordeel op. Het pand Arkelstraat 28 is verkocht. De boekwaarde van dit pand is als gevolg van de verkoop komen te vervallen. Dit leidt tot een afboeking van de boekwaarde. De verkoopopbrengsten van dit pand zijn verantwoord aan de batenkant.
7	Er is een voordeel van per saldo € 255.000 op de rentebudgetten (verdeeld over diverse programma's) waardoor € 255.000 kan worden toegevoegd aan de aflossingsreserve. Als gevolg van o.a. de Eneco-middelen, is er incidenteel minder behoefte aan vreemd vermogen.

3.11 Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Overhead Overhead, VPB en onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV04 Overhead	11.889	1.043	N	12.933	12.933	1,2,3
Onvoorzien	100	-		100		
Lasten	11.989	1.043	N	13.033	12.933	
TV04 Overhead	522	9	V	531	531	
Baten	522	9	V	531	531	
Totaal van saldo baten en lasten	-11.467	-1.034	N	-12.502	-12.502	
Stortingen in reserves	100	-		100	100	
Onttrekking aan reserves	16	792	V	792	792	2,3
Saldo	-11.552	-243	N	-11.810	-11.810	

Nr. Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten	
1	Door corona is € 110.000 extra aan communicatie besteed om de geplande activiteiten en het reguliere werk zoveel mogelijk door te laten gaan.
2	Als gevolg van corona zijn aanpassingen gedaan op de manier van werken die een behoorlijke wissel trekken op de financiële huishouding van ICT. Tot op heden bedragen de aan corona toe te wijzen kosten voor ICT € 70.000 voor 2021. Uitrol van thuiswerkvoorzieningen en daarbij horende aanpassingen aan applicaties/licenties en beveiligingsaspecten hebben geleid tot nieuwe duurdere en uitgebreidere contracten (Microsoft Teams, SharePoint en dergelijke). Hierbij is uiteraard steeds gekeken naar de voorzieningen die de mensen nodig hebben om hun (hybride) werk op adequate wijze te kunnen doen. Leidraad daarbij is allereerst voldoen aan wet- en regelgeving, en aansluitend, dat het toegevoegde waarde moet hebben voor de stad en/of de organisatie. Bovenstaande stijging van kosten is reeds aangegeven in de PPN. Voor 2021 zullen de ICT-kosten € 400.000 hoger uitkomen. Er zal voor € 250.000 een beroep worden gedaan op de reserve ICT. Per saldo (extra kosten minus aanwending reserves) heeft bovenstaande een negatief effect van € 150.000 op de exploitatie 2021. Hiertegenover staat dat als gevolg van de omschakeling naar SaaS-oplossingen (Software as a Service) de investeringsbudgetten met € 408.000 zullen worden verlaagd. Software wordt niet langer als pakket gekocht maar vaker door middel van een contract afgenomen. Het gevolg hiervan is dat software niet meer geactiveerd mag worden en dat het investeringsniveau voor ICT zal afnemen (lagere kapitaallasten) maar de exploitatielasten zullen toenemen. Voor de komende vier jaar valt er € 102.000 per jaar aan kapitaallasten vrij als gevolg van de lagere investeringen die worden toegevoegd aan de exploitatiebudgetten.
3	Vanuit de gevormde reserve organisatieontwikkeling wordt € 541.000 ingezet voor de doorontwikkeling van de organisatie.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Preferente aandelen Stedin	1.360	-		1.360	
Informatiebeleid 2018	540	-		540	
Hard en software 2019	413	-		413	
Hard en software 2020	361	-81	V	280	1
Hard en software 2021	329	-267	V	62	1
Communicatie 2019	65	-		65	
Innoveren online dienstverlening	60	-60	V	0	1
Herinrichting hal stadhuis	75	-		75	
Vervangingsplan inventaris 2021	196	-		196	
Aanpassen 1e verdieping stadhuis	184	-		184	
Warmtenet stadhuis	118	-		118	
Lasten	3.701	-408	V	3.293	
Totaal investeringen	3.701	-408	V	3.293	

Nr. Bijstelling investeringen

- 1 Steeds meer ICT-oplossingen worden aangeboden op basis van SaaS. De investeringen in software nemen dan ook structureel af. Zodoende worden de investeringsbudgetten voor hard en software 2020/2021 afgeramd. Dit geldt ook voor Innoveren online dienstverlening. De kapitaallasten die hierdoor vrijvallen zullen aan de exploitatiekosten voor ICT worden toegevoegd.

4 Reserves en Voorzieningen

De onderstaande tabel geeft alle in de begroting opgenomen stortingen en onttrekkingen van reserves en voorzieningen weer, inclusief de actuele verwachtingen.

Reserves Bedragen x € 1.000	Budget	Bijstelling	Actuele verwachting	Nummer Toelichting
Algemene reserve	1.148	70	1.218	1
Infrastructuur	4.184	563	4.747	2
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	100	-	100	
Sociaal domein	297	-	297	
Duurzaamheid	100	-	100	
ICT	100	-	100	
Aflossingsreserve	-	255	255	3
Dekkingsreserve IAC	2.103	-	2.103	
Afschrijvingsreserve	5.056	-	5.056	
Stortingen	13.087	888	13.975	
Algemene reserve	301	-	301	
Infrastructuur	6.834	205	7.039	4
Stegen binnenstad	-	38	38	5
Combinatiefuncties	61	-	61	
Sociaal domein	828	430	1.258	6
Duurzaamheid	1.225	423	1.648	7
Omgevingswet	-	10	10	8
Stimuleringsregeling woningbouw	-	10	10	9
Organisatie-ontwikkeling	-	541	541	10
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	-	226	
IFFG	50	-	50	
ICT	16	250	266	11
Dekkingsreserve IAC	553	-	553	
Afschrijvingsreserve	156	-	156	
Onttrekkingen	10.250	1.908	12.158	
Totaal mutaties reserves	2.837	-1.020	1.817	

Voorzieningen Bedragen x € 1.000	Budget	Bijstelling	Actuele verwachting	Nummer Toelichting
Pensioenverplichtingen bestuurders	400	-	400	
Wachtgelden	-	-	0	
Premie reparatie WW	12	-	12	
Rioolheffing	251	-	251	
Vervanging riolering	1.175	-	1.175	
Afkoopsommen grafrechten	182	-	182	
Meerjaren onderhoudsplannen	1.944	-	1.944	
Grondexploitatie Mollenburg	224	-5	219	12
Grondexploitatie Hoog Dalem	27	-27	0	13
Grondexploitatie bedr. terrein Gorinchem Noord / Groote Haar	95	25	120	14
Stortingen	4.311	-7	4.304	
Pensioenverplichtingen bestuurders	-	-	-	
Wachtgelden bestuurders en medewerkers	383	105	488	15
Rioolheffing	-	-	-	
Vervanging riolering	1.175	-	1.175	
Afwaardering bedrijfsgebouwen, woningen, gronden en voorraden	74	98	173	16
Afkoopsommen grafrechten	173	-	173	
Meerjaren onderhoudsplannen	5.683	-	5.683	
Onttrekkingen / bestedingen	7.489	203	7.692	
Totaal mutaties voorzieningen	-3.178	-210	-3.388	

Nr.	Bijstelling stortingen/onttrekkingen reserves en voorziening
1	Dit is een storting in de algemene reserve van € 70.000 als gevolg van de in de raadsvergadering van 8 juli aangenomen moties "Gorinchem cultuurstad" en "een boom voor iedereen".
2	De storting in de reserve Infrastructuur heeft gedeeltelijk betrekking op een bijdrage van CV Hoog Dalem voor de bovenwijkse voorzieningen. Deze bijdrage is gebaseerd op de grondverkoop van de CV. Op basis van de grondverkoop 2021 wordt de storting met € 284.000 naar boven bijgesteld. De stelpost kapitaallasten mobiliteit ad € 279.000 valt vrij en wordt gestort in de reserve Infrastructuur.
3	Dit betreft een storting in de aflossingsreserve van € 255.000 als gevolg van de lagere rentelasten.
4	In 2020 zijn er budgetten beschikbaar gesteld voor onderzoek mobiliteit met een dekking uit de reserve Infrastructuur. Het restantbudget ad € 205.000 wordt toegevoegd aan de onderzoeksbudgetten 2021.
5	In 2021 zijn en worden diverse stegen in de binnenstad aangepakt. Hiervoor is een subsidie ontvangen en deze is in afwachting van de daadwerkelijke uitvoering aan een reserve toegevoegd. Een deel van deze reserve wordt nu gebruikt ter dekking van de gemaakte kosten.
6	De voor- en nadelen op het programma Sociaal domein worden (per jaar) verrekend met de reserve Sociaal Domein. De bijstellingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door extra Wmo-kosten voor Wmo-hulpmiddelen en huishoudelijke ondersteuning en diverse budgetoverhevelingen van 2020 naar 2021.
7	In 2020 is een deel van door de raad goedgekeurde budgetten voor diverse duurzaamheidsprojecten zoals energiebesparing voor VVE's, groene daken en zonnepanelen niet uitgevoerd. Deze gelden worden opnieuw beschikbaar gesteld. De onttrekking uit de reserve Duurzaamheid bedraagt € 423.000.
8	Het saldo van de reserve Omgevingswet ad. € 10.000 wordt ingezet.

Nr.	Bijstelling stortingen/onttrekkingen reserves en voorziening
9	De prestatieafspraken 2021 Poort6 ad. € 10.000 m.b.t. woningbouw worden gedekt uit de reserve stimuleringsregeling woningbouw.
10	Vanuit de gevormde reserve organisatieontwikkeling wordt € 541.000 ingezet voor de doorontwikkeling van de organisatie.
11	Deze onttrekking wordt ingezet voor het verder optimaliseren van de ICT.
12	Het beginsaldo van de voorziening Mollenburg is lager dan het geraamde saldo. Het gevolg is dat de rentetoevoeging over het beginsaldo naar beneden moet worden bijgesteld.
13	In de begroting is rekening gehouden met het toevoegen van rente aan de voorziening Hoog Dalem. Dit is alleen toegestaan als het een voorziening op contante waarde is en dit is niet het geval. Het gevolg is dat de rentetoevoeging over het beginsaldo naar beneden moet worden bijgesteld.
14	Het beginsaldo van de voorziening bedrijventerrein Gorinchem Noord / Groote Haar is hoger dan het geraamde saldo. Het gevolg is dat de rentetoevoeging over het beginsaldo naar boven moet worden bijgesteld.
15	Uit de actualisatie van de voorziening wachtgelden blijkt dat de bestedingen in 2021 toenemen met € 105.000. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt beoordeeld of de voorziening toereikend is.
16	De vrijval voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen is met € 98.000 verhoogd in verband met de gerealiseerde verkopen.

5 Bijlagen

5.1 Totaaloverzicht financiële gevolgen door corona

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compen- satie Rijk
Programma 1	Bestuur en Ondersteuning				
0.2	Burgerzaken*	58			46
Totaal Programma 1		58		-	46
Programma 2.	Veiligheid				
1.2	Openbare orde en veiligheid	120			
Totaal Programma 2.		120		-	-
Programma 3.	Verkeer en Vervoer				
2.2	Parkeren			174	251
2.4	Economische havens en waterwegen			90	193
2.5	Openbaar vervoer		72	237	335
Totaal Programma 3.			72	501	779
Programma 4.	Economie				
3.1	Economische ontwikkeling*	500			
Totaal Programma 4.		500		-	-
Programma 5.	Onderwijs				
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken*	932			582
Totaal Programma 5.		932		-	582
Programma 6.	Sport, Cultuur en Recreatie				
5.3	Cultuurpresentatie, productie en participatie*	519			463
5.4	Musea	4		16	
5.5	Cultureel erfgoed			13	
Totaal Programma 6.		523	-	29	463
Programma 7.	Sociaal Domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	128			128
6.2	Wijkteams	9			
6.3	Inkomensregelingen*	1.815			1.804
6.5	Arbeidsparticipatie*	358			281
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+*	146			64
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	90			90
Totaal Programma 7.		2.545		-	2.368
Programma 8.	Duurzaamheid				
7.3	Afval	59			59
Totaal Programma 8.		59		-	59

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compen- satie Rijk
Programma 9.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing				
8.3	Wonen en bouwen			6	
Totaal Programma 9.		-		6	-
Algemene dekkingsmiddelen					
0.63	Parkeerbelasting			384	154
Totaal algemene dekkingsmiddelen.		-		384	154
Overhead.					
0.4	Overhead*	200			
Totaal Overhead.		200		-	-
Totaal Programma's		4.937	72	920	4.452

5.2 Afkortingen/begrippenlijst

A

- **ASM:** Athletic Skills Model
- **AV:** Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

B

- **BBV:** Besluit Begroting en Verantwoording
- **BBZ:** Bijstand Besluit Zelfstandigen
- **BOA:** Buitengewoon opsporingsambtenaar

C

- **CEO:** Cliëntervaringsonderzoek
- **CUR:** Camera-uitleesruimte
- **CV:** Commanditaire Vennootschap

D

- **DG&J:** Dienst Gezondheid & Jeugd
- **DVO:** Dienstverleningsovereenkomst

E

- **ENG:** Energieneutrale gebouwen
- **ESF:** Europees Sociaal Fonds
- **EU:** Europese Unie

G

- **GA&DW:** Gorinchem Art & Design Week
- **GGZ:** Geestelijke Gezondheidszorg
- **GKG:** Gelijke kansen Gorinchem
- **GLI:** Gezonde Leefstijl Interventie
- **GR:** Gemeenschappelijke Regeling
- **GRP:** Gemeentelijke Rioleringsplan

I

- **IAC:** Innovatie- en Afstudeercentrum
- **IHP:** Integraal Huisvestingsplan
- **IVP:** Integraal Veiligheidsplan
- **I&W:** Infrastructuur en Waterstaat
- **I&O:** Informatie & Ontmoeting

J

- **JET:** Jeugdervaringenteam

L

- **LAS:** Lokale Adaptatiestrategie

M

- **MIRT:** Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
- **Mln:** Miljoen

O

- **OAB:** Onderwijsachterstandenbeleid
- **OVO:** Openbaar Verenigd Onderwijs
- **OKK:** Oefening Kweek Kracht
- **OZB:** Onroerende zaakbelasting

P

- **PPN:** Perspectiefnota

R

- **RAS:** Regionale Adaptatiestrategie
- **RBIC:** Regionale Beroepen- en Innovatiecampus
- **RES:** Regionale Energiestrategie
- **RIVM:** Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
- **RMA:** Regionaal Maatschappelijke Agenda
- **RRE:** Regeling Reductie Energiegebruik

S

- **SaaS:** Software as a Service
- **SKG:** Stichting Kinderopvang Gorinchem
- **SOJ:** Serviceorganisatie Jeugd
- **SPUK:** Specifieke Uitkering Stimulering Sport

T

- **TONK:** Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
- **Tozo:** Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

V

- **VNG:** Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- **VTH:** Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

W

- **Wmo:** Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- **WSW:** Wet Sociale Werkvoorziening

Gemeente Gorinchem

Bezoekadres

Stadhuisplein 1
4205 AZ Gorinchem

Postadres

Postbus 108
4200 AC Gorinchem

Telefoon: 14 0183

Fax: (0183) 63 05 40

E-mail: gemeente@gorinchem.nl

Website: www.gorinchem.nl